

**UCHWAŁA NR
RADY GMINY SOKOLNIKI**

z dniagrudnia 2025 r.

**w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Wspierania Rodziny Gminy Sokolniki
na lata 2026-2028**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15, ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 1153, 1436) art. 176 pkt 1, art. 179 ust. 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 49, 1301)., Rada Gminy Sokolniki uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się do realizacji Gminny Program Wspierania Rodziny Gminy Sokolniki na lata 2026-2028 stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Sokolniki.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia .

Sporządził: Ewa Szawłata kierownik GOPS

RADCA PRAWNY

RK
Radosław Karczmarski

ZAŁĄCZNIK DO UCHWAŁY NR
RADY GMINY SOKOLNIKI
Z DNIA

GMINNY PROGRAM
WSPIERANIA RODZINY
GMINY SOKOLNIKI
NA LATA 2026-2028

SPIS TREŚCI

WPROWADZENIE	3
I. UWARUNKOWANIA PRAWNE PROGRAMU.....	5
II. INFORMACJE OGÓLNE O GMINIE	5
III. DIAGNOZA SYTUACJI RODZINY I DZIECKA W GMINIE	7
1. DZIECKO I MŁODZIEŻ W ŚRODOWISKU SZKOLNYM I RODZINNYM	7
2. RODZINA I DZIECKO W ŚRODOWISKU LOKALNYM.....	10
3. POMOC SPOŁECZNA RODZINIE W PRZEWYCIĘŻANIU TRUDNYCH SYTUACJI ŻYCIOWYCH.....	18
4. WSPARCIE RODZINY W WYPEŁNIANIU FUNKCJI OPIEKUŃCZO-WYCHOWAWCZYCH..	23
5. ANALIZA SWOT	26
6. PODMIOTY DZIAŁAJĄCE NA RZECZ RODZINY I DZIECKA	28
IV. CELE I ZADANIA.....	31
V. ODBIORCY PROGRAMU	37
VI. PRZEWIDYWANE EFEKTY REALIZACJI PROGRAMU.....	37
VII. FINANSOWANIE PROGRAMU	38
VIII. WDRAŻANIE, MONITOROWANIE I EWALUACJA PROGRAMU	39
SPIS TABEL I WYKRESÓW	41

WPROWADZENIE

Rodzina, jako podstawowa komórka społeczeństwa, jest naturalnym środowiskiem rozwoju i zaspokajania potrzeb swoich członków. Stanowi pierwszą instytucję wychowawczą i socjalizacyjną, która warunkuje prawidłowy rozwój biologiczny i psychospołeczny dziecka, kształtuje jego osobowość oraz przygotowuje do przyszłych ról społecznych.

Prawidłowo funkcjonująca rodzina zaspokaja wszystkie potrzeby dziecka w sferze psychicznej i materialno-bytowej. Są jednak rodziny, w których zachodzą zjawiska patologiczne, czyniące je dysfunkcjonalnymi. Rodziny takie stają się niewydolne wychowawczo, nie potrafią sprostać swoim obowiązkom (m.in. względem dzieci) i pomyślnie rozwiązywać swoich problemów i sytuacji kryzysowych. Z tego powodu wymagają stałego monitorowania i świadczenia komplementarnego wsparcia ze strony predestynowanych do tego podmiotów oraz podejmowania działań w oparciu o sprecyzowany plan działania. Taką możliwość daje stworzenie lokalnego systemu wspierania rodziny, który – przy założeniu, że naturalnym i koniecznym środowiskiem wychowania dziecka jest rodzina – powinien być nastawiony na pomoc w rozwiązywaniu życiowych jej problemów oraz przywróceniu prawidłowego funkcjonowania, a gdy już nastąpi rozkład więzi rodzinnych i zaistnieją okoliczności zmuszające do rozłączenia rodziny i umieszczenia dziecka w pieczy zastępczej, na motywowanie rodziców do zmiany oraz stworzenie warunków do powrotu dziecka do rodziny.

Istotne znaczenie dla stworzenia systemu wspierania rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych ma przygotowanie programowych podstaw jego funkcjonowania. Na szczeblu gminnym taką rolę pełnią programy wspierania rodziny, w ramach których planowane są zadania służące wzmocnieniu bądź przywróceniu zdolności rodzin do wypełniania przypisanym im funkcji głównie poprzez wczesną profilaktykę i interwencję. Ich skuteczne wdrożenie ma z jednej strony przyczynić się do lepszego dostosowania systemu wspierania rodziny do skali dotyczących ją problemów i różnorodnych potrzeb poprzez poprawę jakości i zwiększenie dostępności oferowanych usług, a z drugiej strony – do wzmacniania samodzielności i kompetencji opiekuńczo-wychowawczych rodziny, jej reintegracji oraz ograniczenia kierowania dzieci do pieczy zastępczej.

Niniejszy program został przygotowany w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Sokolnikach.

Program składa się z kilku części. W pierwszej zostały przedstawione podstawy prawne jego tworzenia.

Druga i trzecia część programu obejmują informacje ogólne na temat gminy oraz diagnozę sytuacji rodziny i dziecka w gminie, która została przygotowana w oparciu o analizę ankiet skierowanych do mieszkańców gminy, w tym reprezentantów samorządu lokalnego, oraz do przedstawicieli funkcjonujących w gminie placówek oświatowych, dane pozyskane od podmiotów działających w gminie bądź obejmujących zasięgiem działania jej mieszkańców, a także wskazanie mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń lokalnego systemu wspierania rodziny (analiza SWOT) oraz identyfikację podmiotów działających na rzecz rodziny i dziecka w gminie.

Czwarta część programu, obejmująca przygotowany w formie zestawień tabelarycznych harmonogram, wyznacza cele i niezbędne do podjęcia zadania, wskazując realizatorów poszczególnych zapisów oraz czas ich wdrożenia.

Piąta, szósta, siódma i ósma część programu zawierają informacje na temat jego odbiorców, przewidywanych efektów realizacji dokumentu, sposobu finansowania programu oraz prowadzenia jego monitoringu i ewaluacji przy wykorzystaniu przygotowanego w części czwartej dokumentu zestawu wskaźników monitoringowych.

I. UWARUNKOWANIA PRAWNE PROGRAMU

Obowiązek opracowania Gminnego Programu Wspierania Gminy Sokolniki na lata 2026-2028 wynika z art. 176 pkt. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, który w ramach zadań własnych gminy przewiduje „opracowanie i realizację 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny”.

Program pozostaje w zgodności z Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Sokolniki na lata 2021-2027 i umożliwia aplikowanie o dodatkowe środki finansowe w oparciu o konkursy ogłaszane przez Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej w ramach programów resortowych, w tym resortowego programu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej.

II. INFORMACJE OGÓLNE O GMINIE

Gmina Sokolniki jest gminą wiejską, położoną w południowo-zachodniej części województwa łódzkiego, w powiecie wieruszowskim. Sąsiaduje z gminami Galewice, Lututów, Czastary i Wieruszów w powiecie wieruszowskim oraz z gminą Biała w powiecie wieluńskim.

Gmina zajmuje powierzchnię 80 km², co stanowi 13,89% powierzchni powiatu, a w jej skład wchodzi 13 sołectw: Bagatelka, Góry, Kopaniny, Nowy Ochędzyn, Pichlice, Prusak, Ryś, Sokolniki, Stary Ochędzyn, Tyble, Walichnowy, Wiktorówek i Zdzierczyzna. Siedziba władz gminy znajduje się w Sokolnikach położonych w odległości 12 km od Wieruszowa, nieco ponad 20 km od Wielunia i 110 km od stolicy województwa – Łodzi, a także ok. 115 km od Wrocławia.

Gmina łączy się z siecią drogową w kraju poprzez drogę ekspresową S8, drogę krajową nr 74 i drogę wojewódzką nr 482. Układ komunikacyjny gminy uzupełniają drogi powiatowe i gminne. Przy południowej granicy gminy przebiega linia kolejowa nr 181 z przystankiem kolejowym na terenie sąsiedniej gminy.

Obszar gminy położony jest na Wysoczyźnie Wieruszowskiej w dorzeczu Prośny. Krajobraz jest równinny, na znacznym obszarze zalesiony. Przez gminę przepływa Struga Węglewska. Na jej terenie znajdują się obszary prawnie chronione – rezerwat przyrody Ryś, Obszar Chronionego Krajobrazu „Dolina Prośny”, a także liczne pomniki przyrody.

Do najciekawszych zabytków w gminie zaliczyć można pałac z oficynami i okalającym parkiem w miejscowości Sokolniki (obecnie hotel i restauracja), pałac wraz z okalającym go parkiem w Walichnowach, w którym kiedyś mieściła się szkoła podstawowa, oraz zabytkowy kościół z XV/XVI w. w Starym Ochędzynie.

Na koniec 2024 r. gmina liczyła 5.160 mieszkańców, w tym 2.568 kobiet. W ostatnich latach widoczny jest niewielki wzrost liczby ludności, przy czym udział dzieci i młodzieży w populacji mieszkańców gminy jest niższy niż osób starszych (19,6% w stosunku do 21,5%), a współczynnik obciążenia demograficznego osobami starszymi stale rośnie (z 27,2 w 2022 r. do 28,2 w 2024 r.). Jednocześnie rośnie liczba mieszkań w gminie (z 1.684 w 2022 r. do 1.747 w 2024 r.).

Gmina ma charakter rolniczy; w strukturze użytkowania gruntów dominują użytki rolne (65%), w tym grunty orne (51,9%) oraz łąki i pastwiska (9,6%). Grunty leśne oraz zadrzewione i zakrzewione zajmują 31,8% obszaru gminy. Według danych Powszechnego Spisu Rolnego 2020, na terenie gminy znajdowały się 572 gospodarstwa rolne, w tym 570 gospodarstw indywidualnych (325 z tych ostatnich prowadziło sprzedaż swoich produktów, a 99 działało wyłącznie na własne potrzeby). Przeważały gospodarstwa małe o powierzchni 1-5 ha (313).

W latach 2022-2024 liczba podmiotów gospodarczych funkcjonujących w gminie zwiększała się z roku na rok (z 444 w 2022 r. do 454 w 2024 r.). Najwięcej z nich działało w sektorach związanych z handlem (98), przetwórstwem przemysłowym (83) i budownictwem (66). Jednocześnie liczba osób bezrobotnych w gminie utrzymywała się na zbliżonym poziomie (97 w 2022 r. 96 w 2023 r., 97 w 2024 r.). Wśród nich większość stanowiły kobiety. Udział pozostających bez pracy w ogóle mieszkańców gminy będących w wieku produkcyjnym utrzymywał się na stałym poziomie (3,2%). W latach 2022-2024 liczba pracujących w gminie zwiększyła się (z 2.364 w 2022 r. do 2.411 w 2024 r.); w 2024 r. najwięcej osób pracowało w sektorze przemysłowym (1.070).

W roku szkolnym 2024/2025 Gmina Sokolniki była organem prowadzącym dla 4 Zespołów Szkół (składających się ze szkoły podstawowej i przedszkola) w Sokolnikach, Walichnowach, Ochędzynie i Pichlicach oraz Szkoły Podstawowej Specjalnej w Tyblach. Działalność kulturalna w gminie skupia się wokół Gminnego Ośrodka Kultury, Sportu i Turystyki w Sokolnikach oraz Biblioteki Publicznej Gminy Sokolniki. Upowszechnianiu kultury fizycznej, sportu i rekreacji w gminie służy dostępna na jej terenie infrastruktura sportowo-rekreacyjna, na którą składają się

m.in.: boisko sportowe w Sokolnikach, Dom Sportowca w Walichnowach oraz wielofunkcyjne boisko do gry w piłkę i tenisa ziemnego w Starym Ochędzynie.

Opiekę zdrowotną nad mieszkańcami gminy sprawuje Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej „Eskulap” w Sokolnikach. Pacjentów wymagających specjalistycznych świadczeń, z nagłymi zachorowaniami oraz wymagających świadczeń medycznych w warunkach zamkniętych, przyjmuje Powiatowe Centrum Medyczne Spółka z o.o. Szpital Powiatowy w Wieruszowie oraz inne placówki medyczne w Wieruszowie.

Główną instytucją realizującą zadania pomocy społecznej w gminie jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sokolnikach. Nad bezpieczeństwem mieszkańców gminy czuwa Komenda Powiatowa Policji w Wieruszowie.

Sektor ekonomii społecznej w gminie obejmuje podmioty działające głównie na rzecz rozwoju lokalnego, w sektorach kultury i sportu oraz jednostki ochotniczej straży pożarnej.

III. DIAGNOZA SYTUACJI RODZINY I DZIECKA W GMINIE

Diagnoza sytuacji rodziny i dziecka w gminie Sokolniki została przygotowana w oparciu o analizę ankiet skierowanych do mieszkańców gminy, w tym reprezentantów samorządu lokalnego, oraz do przedstawicieli funkcjonujących w gminie placówek oświatowych, a także na podstawie danych pozyskanych od podmiotów działających w gminie bądź obejmujących zasięgiem działania jej mieszkańców. W ramach diagnozy wskazano również mocne i słabe strony oraz szanse i zagrożenia lokalnego systemu wspierania rodziny (analiza SWOT), a także przeprowadzono identyfikację podmiotów działających na rzecz rodziny i dziecka w gminie.

1. DZIECKO I MŁODZIEŻ W ŚRODOWISKU SZKOLNYM I RODZINNYM

Diagnoza sytuacji dziecka i młodzieży w środowisku szkolnym i rodzinnym została dokonana na podstawie badania ankietowego przeprowadzonego w placówkach oświatowych działających na terenie gminy. Badanie to umożliwiło identyfikację występujących problemów i przyczyn negatywnych zachowań, pozyskanie informacji na temat posiadanych przez placówki zasobów, oferty zajęć dodatkowych, podejmowanych działań profilaktycznych i wychowawczych, form

współpracy z rodzicami oraz z innymi instytucjami i organizacjami, a także określenie potrzeb dzieci i młodzieży oraz możliwości ich zaspokojenia.

Do analizy przedłożono 2 ankiety z następujących szkół: Zespół Szkół im. Jana Pawła II w Sokolnikach (liczba uczniów: 236) i Zespół Szkół w Starym Ochędzynie (liczba uczniów: ...).

Posiadane zasoby oraz oferta zajęć dodatkowych

Uczniowie obu ankietowanych placówek mają możliwość skorzystania z pomocy pedagoga, logopedy i doradcy zawodowego. Zespół Szkół w Starym Ochędzynie zapewnia także pomoc pielęgniarki, a Zespół Szkół w Sokolnikach wsparcie psychologa. Każda placówka posiada sprzęt audiowizualny, zapewnia dostęp do biblioteki, świetlicy, stołówki, boiska i sali gimnastycznej oraz pracowni komputerowej z podłączeniem do sieci Internet.

Poniższa tabela przedstawia dane szczegółowe na temat zasobów ankietowanych placówek oświatowych.

Tabela 1. Zasoby placówek oświatowych w gminie

zasoby placówek	Zespół Szkół im. Jana Pawła II w Sokolnikach	Zespół Szkół w Starym Ochędzynie	ogółem
dostęp do pedagoga			2
dostęp do pielęgniarki			1
dostęp do logopedy			2
dostęp do psychologa			1
dostęp do doradcy zawodowego			2
prowadzenie dożywiania			2
sprzęt audiowizualny			2
biblioteka szkolna			2
świetlica szkolna			2
stołówka			2
sala gimnastyczna			2
boisko szkolne			2
pracownia komputerowa z Internetem			2

Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w placówkach oświatowych w gminie.

Szkoły proponują zajęcia dodatkowe, w tym zajęcia kierowane do uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. Najczęściej są to: przedmiotowe koła zainteresowań; zajęcia sportowe i artystyczne; zajęcia dydaktyczno-

wyrównawcze, korekcyjno-kompensacyjne, rewalidacyjne, logopedyczne, rozwijające kompetencje emocjonalno-społeczne oraz zajęcia dla obcokrajowców.

Problemy dzieci, młodzieży i ich rodzin oraz przyczyny negatywnych zachowań

W opinii przedstawicieli ankietowanych placówek, dzieci i młodzież najczęściej zmagają się z problemami emocjonalnymi, dotyczącymi uzależnień behawioralnych (głównie od urządzeń cyfrowych), przemocą rówieśniczą – werbalną, psychiczną, cyberprzemocą, doświadczają zaniedbań wychowawczych w domach rodzinnych, a także nie posiadają umiejętności społecznych i komunikacyjnych. Jako najczęstsze przyczyny negatywnych zachowań uczniów ankietowani wskazali szeroko rozumiane trudności rodzinne, brak nadzoru rodzicielskiego, nieodpowiednie wzorce, rozpad więzi rodzinnych, uzależnienia.

Podejmowane działania profilaktyczne i wychowawcze

W badanych szkołach podejmowane są wielorakie działania profilaktyczne i wychowawcze mające na celu wspieranie dzieci i młodzieży w rozwoju i rozwiązywaniu problemów oraz zapobieganie zachowaniom niepożądanym i ryzykownym. Placówki realizują programy profilaktyczne i wychowawcze, m.in. zapobiegające agresji i przemocy, zajęcia integrujące zespoły klasowe.

W ramach wspomnianych działań organizowane są warsztaty, konkursy, wycieczki, uroczystości szkolne. W szkołach prowadzone są lekcje wychowawcze, pogadanki i spotkania. Pedagodzy pracują nad budowaniem pozytywnego klimatu szkoły.

Współpraca z rodzicami oraz z innymi instytucjami i organizacjami

Szkoły podejmują współpracę z rodzicami uczniów. Najczęściej w jej ramach odbywają się zebrania ogólne i konsultacje indywidualne, konsultacje ze specjalistami, rodzice angażowani są w życie szkoły, prowadzona jest także pedagogizacja rodziców.

Placówki oświatowe współpracują także z innymi instytucjami i organizacjami wspierającymi dzieci, młodzież i ich rodziny. Zazwyczaj są to: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sokolnikach, Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna i Komenda Powiatowa Policji w Wieruszowie, Stacja

Sanitarно-Epidemiologiczna w Wieruszowie oraz gminne placówki kulturalne, jednostki straży pożarnej i parafie.

Spośród wymienionych podmiotów, ważną rolę pełni Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Wieruszowie, świadcząca specjalistyczną pomoc psychologiczno-pedagogiczną i logopedyczną dzieciom i młodzieży oraz rodzicom i nauczycielom w rozwiązywaniu problemów wychowawczych i edukacyjnych. W roku szkolnym 2024/2025 z usług Poradni skorzystało 79 dzieci z terenu gminy Sokolniki, w tym 30 dzieci objęto diagnozą psychologiczno-pedagogiczną, a 17 dzieci konsultacją psychologiczną. Inne formy wsparcia zaoferowane dzieciom z gminy to m.in.: diagnoza logopedyczna (8 dzieci), trening umiejętności społecznych (6 dzieci), diagnoza wyższych funkcji słuchowych (5 dzieci), wczesne wspomaganie rozwoju (4 dzieci), terapia psychologiczna (3 dzieci), terapia logopedyczna i terapia Biofeedback (2 dzieci) oraz zajęcia korekcyjno-kompensacyjne i w ramach programu „Za życiem” (1 dziecko).

Potrzeby dzieci i młodzieży oraz możliwości ich zaspokojenia

Przedstawiciele ankietowanych placówek za najważniejsze potrzeby dzieci i młodzieży w gminie uznali: zapewnienie poczucia bezpieczeństwa i stabilności w środowisku domowym, zaspokojenie potrzeby przynależności do grupy, umożliwienie dostępu do specjalistycznej pomocy, a także zapewnienie miejsc i form wartościowego spędzania czasu wolnego oraz rozwoju zainteresowań.

Jak wskazali ankietowani, szkoły mogą w większym wymiarze przyczynić się do zaspokojenia uzasadnionych potrzeb uczniów, głównie poprzez poszerzenie oferty zajęć pozalekcyjnych, organizację zajęć specjalistycznych, indywidualizację nauczania, większy zakres pomocy uczniom ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi.

2. RODZINA I DZIECKO W ŚRODOWISKU LOKALNYM

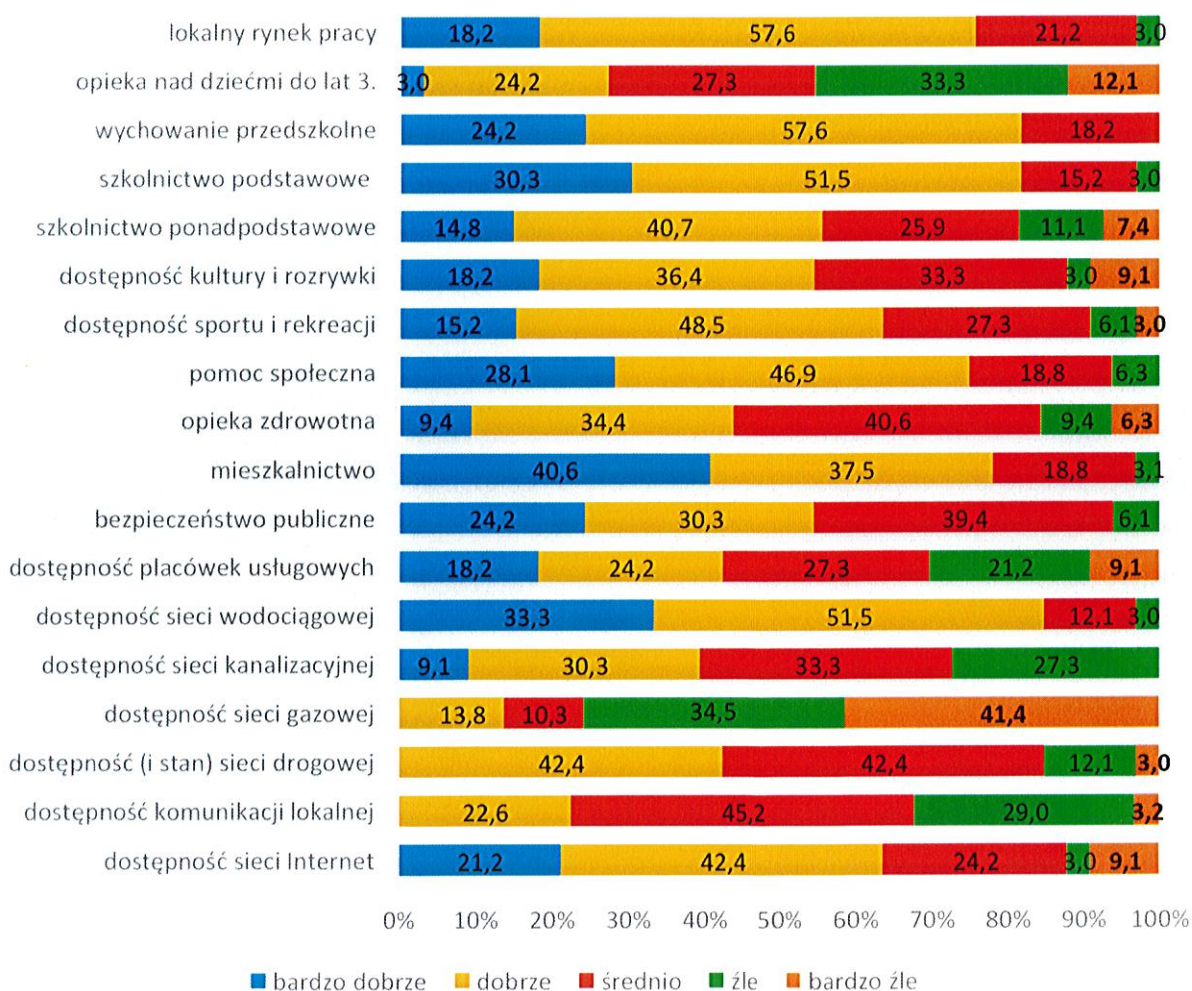
W ramach diagnozy sytuacji rodziny i dziecka w gminie przeprowadzono również badania ankietowe wśród mieszkańców gminy, w tym reprezentantów samorządu lokalnego – przedstawicieli organów gminy, pracowników Urzędu Gminy, przedstawicieli jednostek pomocniczych i organizacyjnych gminy, m.in. sołectw, placówek oświatowych, kulturalnych, sportowych i pomocy społecznej,

członków komisji rozwiązywania problemów alkoholowych, a także przedstawicieli podmiotów leczniczych, policji, podmiotów ekonomii społecznej i kościoła.

Badania te posłużyły m.in. ocenie warunków życia w gminie, identyfikacji występujących na jej terenie problemów społecznych, wskazaniu grup zagrożonych wykluczeniem społecznym oraz poznaniu istotnych z punktu widzenia niniejszego Programu opinii na temat przyczyn bezradności opiekuńczo-wychowawczej oraz w prowadzeniu gospodarstwa domowego, negatywnych zjawisk społecznych wśród dzieci i młodzieży, ich przyczyn, a także propozycji działań, jakie należałoby podjąć w celu zmniejszenia natężenia tych problemów oraz zminimalizowania ich skutków.

Do analizy przedłożono w sumie 33 wypełnione anonimowo ankiety. Odpowiedzi na pytanie o warunki życia w gminie przedstawia poniższy wykres.

Wykres 1. Warunki życia w gminie

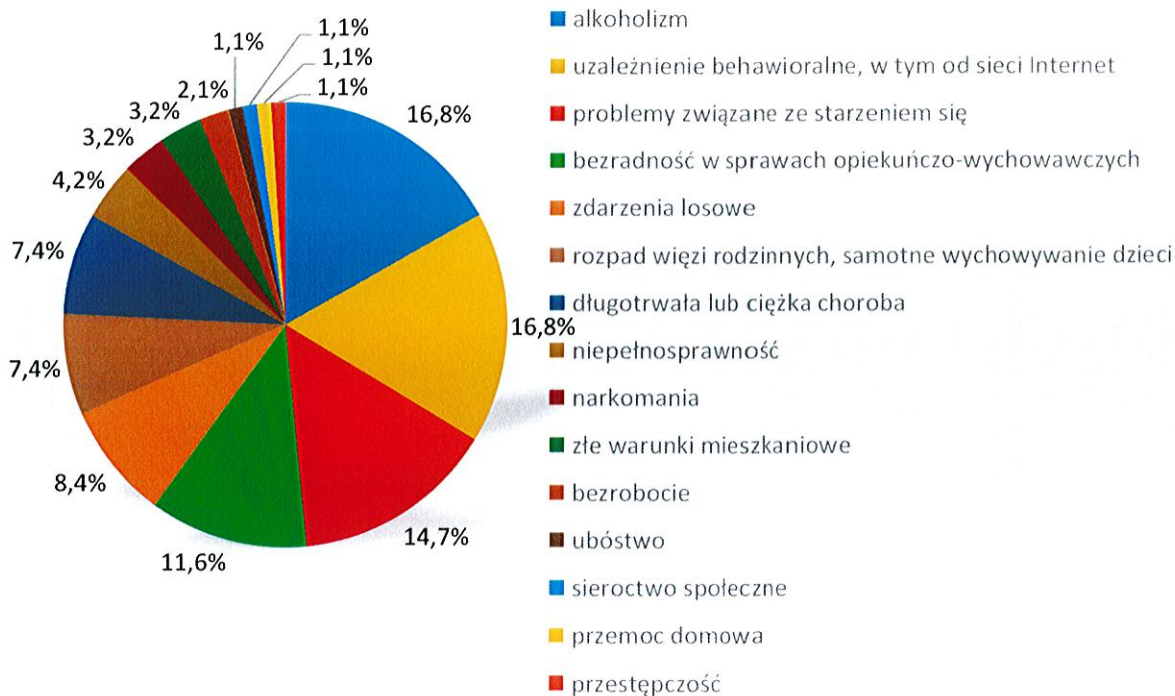
Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

Analizując warunki życia w gminie, przedstawiciele środowiska lokalnego najlepiej ocenili dostępność sieci wodociągowej (łącznie 84,8% ocen dobrych i bardzo dobrych), wychowania przedszkolnego i szkolnictwa podstawowego (w sumie po 81,8% ocen dobrych i bardzo dobrych), sytuację mieszkaniową (łącznie 78,1% ocen dobrych i bardzo dobrych), lokalny rynek pracy (we sumie 75,8% ocen dobrych i bardzo dobrych) i pomoc społeczną (w sumie 75% ocen dobrych i bardzo dobrych).

Najgorzej badani ocenili z kolei dostęp do sieci gazowej (łącznie 75,9% ocen bardzo złych i złych), opieki nad dziećmi do lat 3 (w sumie 45,4% ocen złych i bardzo złych), komunikacji lokalnej (łącznie 32,2% ocen złych i bardzo złych) oraz placówek usługowych (w sumie 30,3% ocen złych i bardzo złych).

Kolejny wykres przedstawia odpowiedzi badanych na pytanie o problemy, które najczęściej dotyczą mieszkańców gminy.

Wykres 2. Problemy najczęściej dotykające mieszkańców gminy

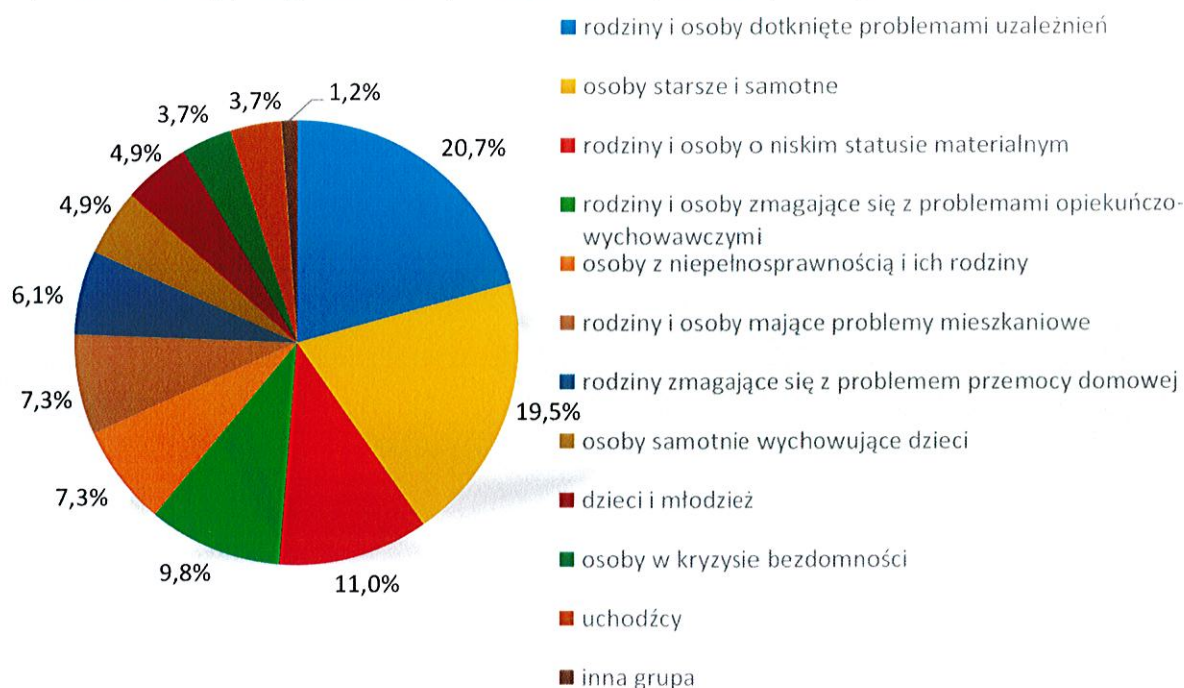
Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

Za problemy, który najczęściej dotyczą mieszkańców gminy, respondenci uznali alkoholizm oraz uzależnienia behawioralne, w tym od sieci Internet, komputera i telefonu (po 16,8%), a także rozpad więzi rodzinnych i samotne wychowywanie dzieci (12,4%) oraz problemy związane ze starzeniem się (14,7%)

oraz bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i w prowadzeniu gospodarstwa domowego, zaniedbanie dzieci (11,6%).

Odpowiadając na następne pytanie, ankietowali identyfikowali grupy zagrożone wykluczeniem społecznym w gminie. Uzyskane odpowiedzi przedstawia poniższy wykres.

Wykres 3. Grupy zagrożone wykluczeniem społecznym w gminie

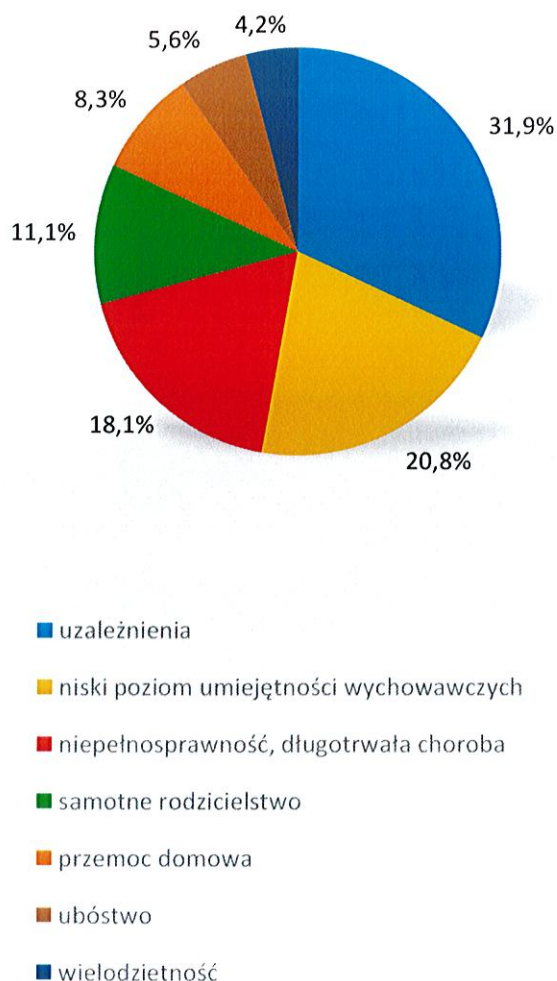

Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

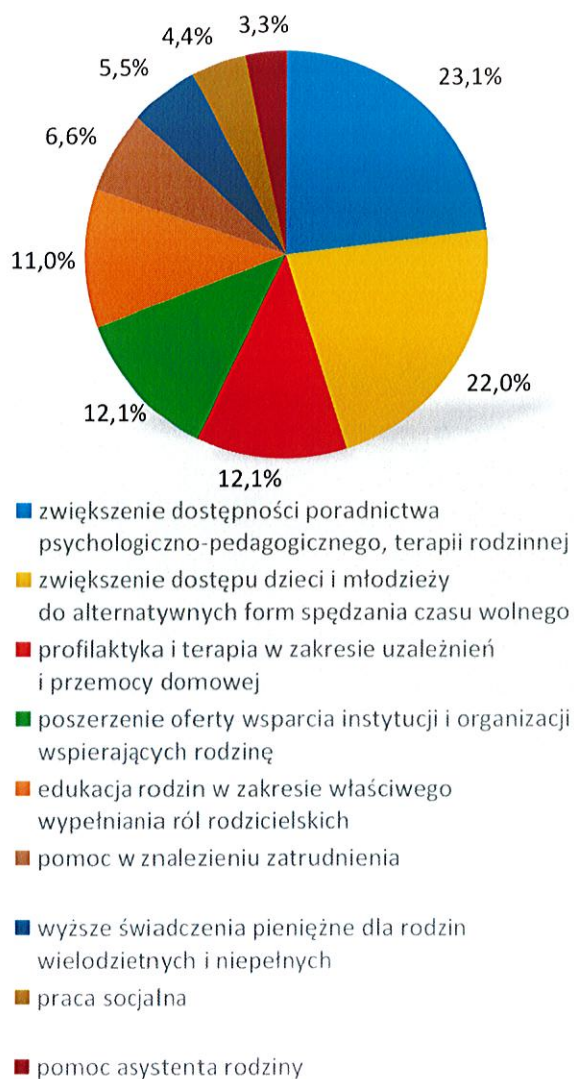
Najwięcej badanych stwierdziło, że najbardziej zagrożone wykluczeniem społecznym są rodziny i osoby dotknięte problemami uzależnień (20,7%) oraz osoby starsze i samotne (19,5%), a także rodziny i osoby o niskim statusie materialnym (11%) oraz rodziny i osoby zmagające się z problemami opiekuńczo-wychowawczymi, w tym rodziny wielodzietne i niepełne (9,8%).

Na poniższych wykresach przedstawiono odpowiedzi respondentów na temat przyczyn bezradności opiekuńczo-wychowawczej oraz w prowadzeniu gospodarstwa domowego oraz wskazane przez nich działania, które przyniosłyby największą skuteczność w zapobieganiu i rozwiązywaniu tego problemu.

Wykres 4. Przyczyny bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych oraz w prowadzeniu gospodarstwa domowego w gminie

Wykres 5. Jakie działania poprawiłyby sytuację rodzin niewydolnych wychowawczo w gminie?

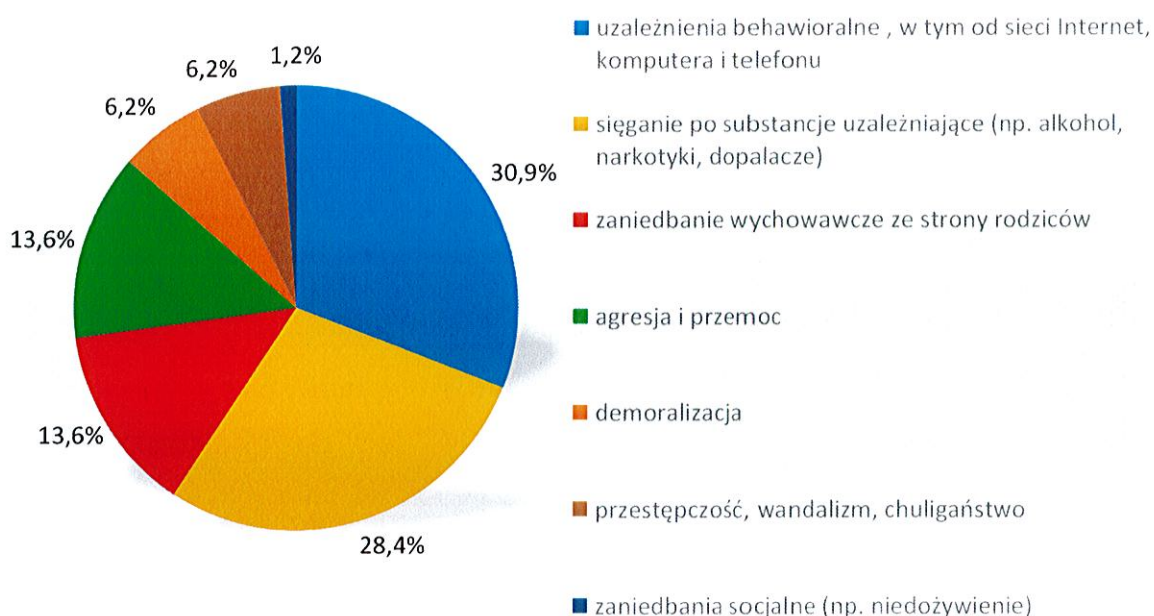
Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

W opinii badanych głównymi przyczynami bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego w gminie są uzależnienia (31,9%), niski poziom umiejętności wychowawczych (20,8%) a także niepełnosprawność i długotrwała choroba (18,1%).

Wśród działań, których podjęcie mogłoby poprawić sytuację rodzin niewydolnych wychowawczo, ankietowani najczęściej wskazywali zwiększenie dostępności poradnictwa psychologiczno-pedagogicznego i terapii rodzinnej (23,1%), zwiększenie dostępu dzieci i młodzieży do alternatywnych form spędzania czasu wolnego (22%), a w dalszej kolejności prowadzenie profilaktyki i terapii w zakresie uzależnień i przemocy domowej, poszerzenie oferty wsparcia instytucji i organizacji wspierających rodzinę (po 12,1%) oraz edukowanie rodzin w zakresie właściwego wypełniania ról rodzicielskich (11%).

Następne wykresy prezentują opinie respondentów na temat negatywnych zjawisk społecznych, na które narażone są dzieci i młodzież w gminie, problemów występujących w rodzinie i w środowisku lokalnym, które są ich najczęstszymi przyczynami, oraz działań, które mogłyby być odpowiedzią na problemy, z którymi zmagają się dzieci i młodzież.

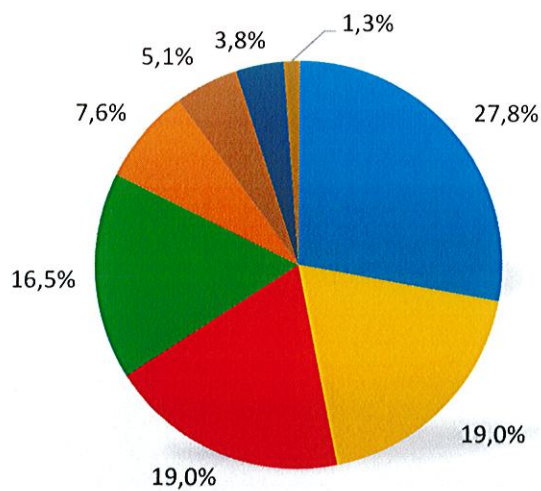
Wykres 6. Na jakie negatywne zjawiska społeczne najbardziej narażone są dzieci i młodzież z gminy?

Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

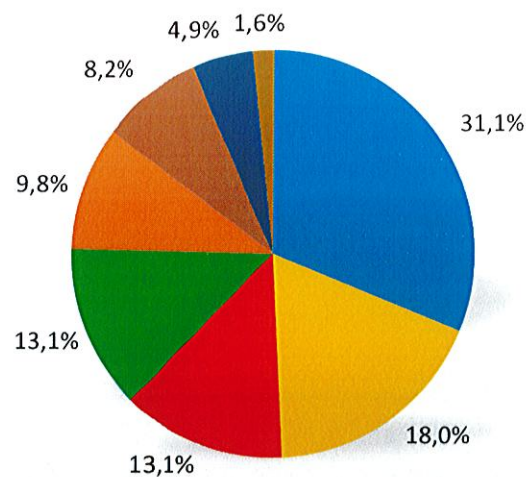
Według ankietowanych, do negatywnych zjawisk społecznych, na które najbardziej narażone są dzieci i młodzież z gminy, należą: uzależnienia behawioralne, w tym od sieci Internet, komputera i telefonu (30,9%), sięganie po substancje uzależniające, np. alkohol, narkotyki i dopalacze (28,4%), a także zaniedbanie wychowawcze ze strony rodziców oraz agresja i przemoc (po 13,6%).

Wykres 7. Problemy występujące w rodzinie, które są najczęstszymi przyczynami negatywnych zjawisk społecznych wśród dzieci i młodzieży z gminy

- uzależnienia rodziców
- niski poziom umiejętności wychowawczych
- brak pozytywnych wzorców i autorytetów
- rozpad rodziny
- niepełnosprawność i choroby w rodzinie
- przemoc domowa
- niski status materialny rodzin
- wielodzietność

Wykres 8. Problemy występujące w środowisku lokalnym, które są najczęstszymi przyczynami negatywnych zjawisk społecznych wśród dzieci i młodzieży z gminy

- brak miejsc spotkań, np. klubów młodzieżowych
- ograniczony dostęp do wsparcia specjalistycznego (np. pedagoga, psychologa)
- ograniczony dostęp do placówek kulturalnych i obiektów sportowo-rekreacyjnych
- nieodpowiedni dostęp do placówek wsparcia dziennego, np. świetlic
- brak perspektyw po zakończeniu edukacji
- brak odpowiedniego nadzoru ze strony służb społecznych i policji
- ograniczona działalność profilaktyczna
- brak animatorów kultury i instruktorów sportu

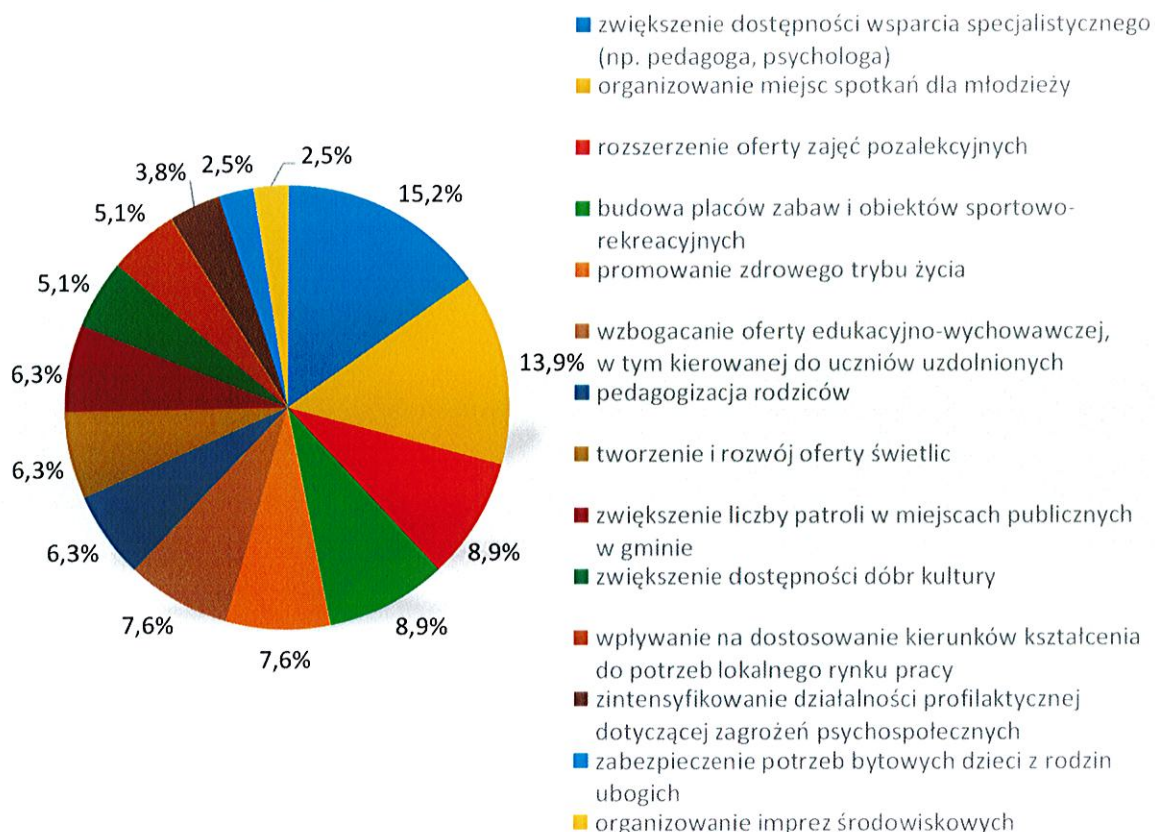
Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

Identyfikując problemy występujące w rodzinie, które są najczęstszymi przyczynami negatywnych zjawisk społecznych wśród dzieci i młodzieży z gminy, ankietowani wskazali: uzależnienie rodziców (27,8%), niski poziom umiejętności wychowawczych, brak pozytywnych wzorców i autorytetów (po 19%) oraz rozpad rodziny (16,5%).

Szukając z kolei przyczyn negatywnych zjawisk społecznych wśród dzieci i młodzieży w problemach występujących w środowisku lokalnym, badani szczególną uwagę zwrócili na brak miejsc spotkań, np. klubów młodzieżowych

(31,1%), utrudniony dostęp do wsparcia specjalistycznego (np. pedagoga i psychologa; 18,0%), ograniczony dostęp do placówek kulturalnych, obiektów sportowo-rekreacyjnych i placówek wsparcia dziennego, np. świetlic środowiskowych, socjoterapeutycznych (po 13,1%).

Wykres 9. Działania mogące być odpowiedzią na problemy, z którymi zmagają się dzieci i młodzież w gminie

Źródło danych: Badania ankietowe przeprowadzone w środowisku lokalnym.

Wskazując działania, jakie mogłyby być odpowiedzią na problemy, z którymi zmagają się dzieci i młodzież w gminie, ankietowani podkreślili przede wszystkim potrzebę poszerzenia dostępności wsparcia specjalistycznego, np. pedagoga, psychologa (15,2%), organizowania miejsc spotkań dla młodzieży (13,9%), rozszerzania oferty zajęć pozalekcyjnych, budowania placów zabaw i obiektów sportowo-rekreacyjnych (po 8,9%), promowania zdrowego trybu życia oraz wzbogacania oferty edukacyjno-wychowawczej, w tym kierowanej do uczniów uzdolnionych (po 7,6%).

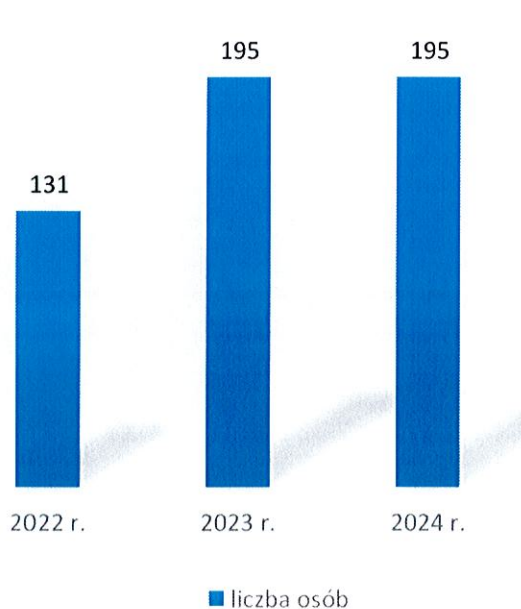
3. POMOC SPOŁECZNA RODZINIE W PRZEWYCIĘŻANIU TRUDNYCH SYTUACJI ŻYCIOWYCH

Główną instytucją, która świadczy w gminie pomoc i wsparcie rodzinom i dzieciom znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sokolnikach.

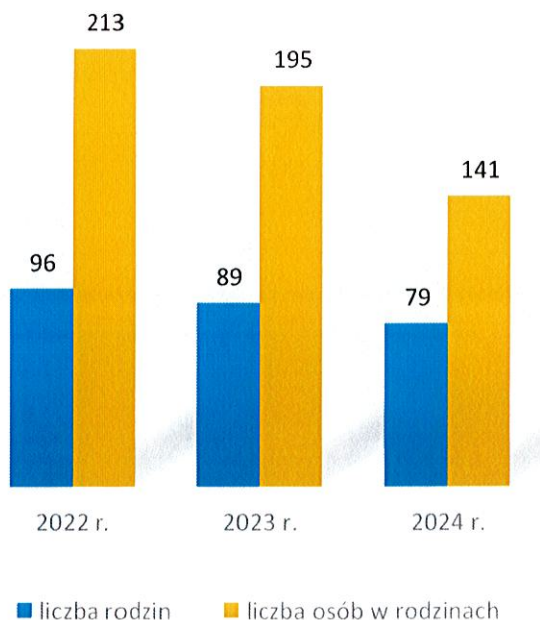
W latach 2023-2024 liczba osób, którym udzielił on pomocy i wsparcia, była znacznie wyższa niż w 2022 r. (131 w 2022 r., po 195 w latach 2023-2024), natomiast liczba osób w rodzinach, którym przyznano świadczenie, zmniejszała się z roku na rok (z 213 w 2022 r. do 141 w 2024 r.), podobnie jak liczba osób w rodzinach, które otrzymały świadczenia pieniężne i niepieniężne (z odpowiednio 119 i 135 w 2022 r. do odpowiednio 70 i 81 w 2024 r.). W analizowanym roku zmniejszała się także liczba rodzin, w których przeprowadzono wywiad środowiskowy (z 105 w 2022 r. do 82 w 2024 r.).

Poniższe wykresy przedstawiają dane szczegółowe na temat liczby osób i rodzin, które w latach 2022-2024 korzystały z pomocy społecznej w gminie.

Wykres 10. Osoby w gminie, którym w latach 2022-2024 udzielono pomocy i wsparcia

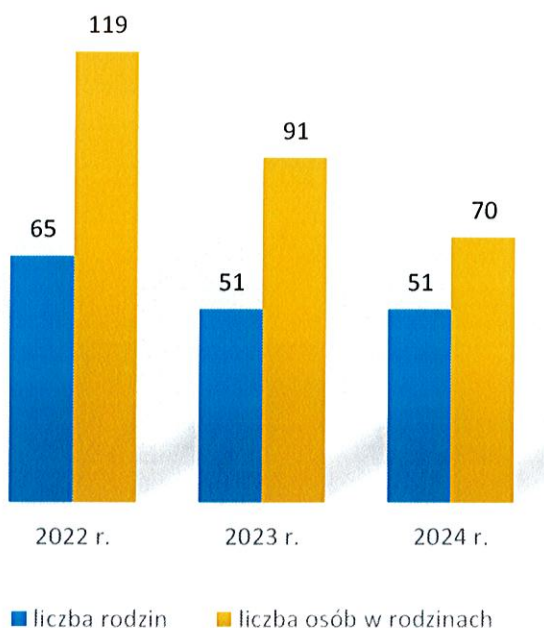

Wykres 11. Rodziny w gminie, którym w latach 2022-2024 przyznano świadczenie

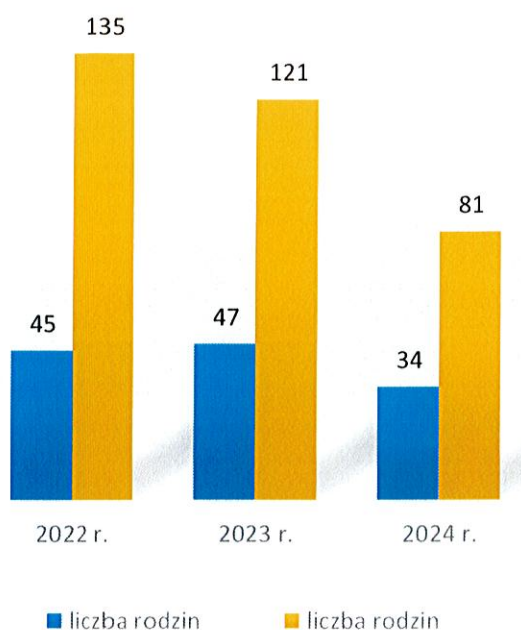

Źródło danych: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sokolnikach.

Wykres 12. Rodziny w gminie, którym w latach 2022-2024 przyznano świadczenie pieniężne

Wykres 13. Rodziny w gminie, którym w latach 2022-2024 przyznano świadczenie niepieniężne

Źródło danych: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sokolnikach.

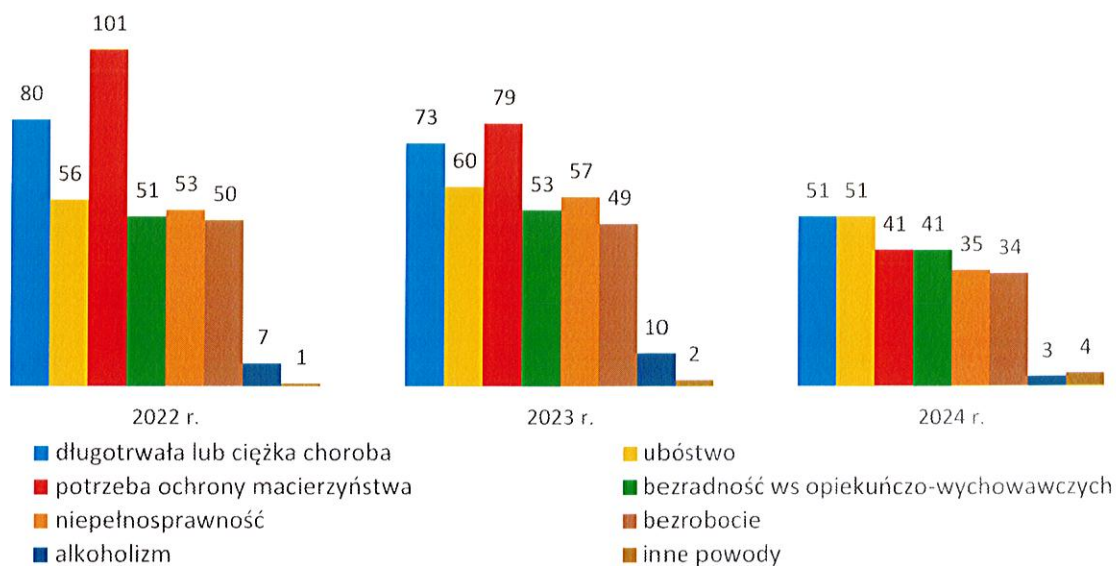
Biorąc pod uwagę strukturę rodzin korzystających ze wsparcia GOPS-u, najliczniejsze grupy w latach 2022-2024 stanowiły rodziny jednoosobowe. Wśród rodzin z dziećmi dominowały rodziny z dwojgiem dzieci, w gronie rodzin niepełnych – rodziny z jednym i dwojgiem dzieci, a wśród rodzin emerytów i rencistów gospodarstwa jednoosobowe. Dane szczegółowe na ten temat przedstawia poniższa tabela.

Tabela 2. Typy rodzin objętych pomocą społeczną w gminie w latach 2022-2024

typy rodzin		liczba rodzin			liczba osób w rodzinach		
		2022 r.	2023 r.	2024 r.	2022 r.	2023 r.	2024 r.
rodziny ogółem		100	91	82	220	199	147
o liczbie osób:	1	50	48	52	50	48	52
	2	16	15	14	32	30	28
	3	11	10	7	33	30	21
	4	13	6	4	52	24	16
	5	7	6	1	35	30	5
	6 i więcej	3	6	4	18	37	25
w tym: rodziny z dziećmi ogółem		31	24	15	128	106	62
o liczbie dzieci:	1	6	5	4	19	20	10
	2	15	10	6	58	38	22
	3	9	7	2	45	35	11
	4	1	1	2	6	6	12
	5	0	1	1	0	7	7
	6	0	0	0	0	0	0
	7 i więcej	0	0	0	0	0	0
rodziny niepełne ogółem		10	9	8	38	35	27
o liczbie dzieci:	1	2	3	4	6	12	10
	2	6	4	3	22	12	10
	3	1	1	0	4	4	0
	4 i więcej	1	1	1	6	7	7
rodziny emerytów i rencistów ogółem		28	33	25	45	48	44
o liczbie osób:	1	19	23	16	19	23	16
	2	17	8	6	14	16	12
	3	0	1	1	0	3	3
	4 i więcej	2	1	2	12	6	13

Źródło danych: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sokolnikach.

Wśród mieszkańców gminy korzystających ze wsparcia GOPS-u w latach 2022-2024 najliczniejsze grupy stanowiły rodziny dotknięte ubóstwem, wymagające ochrony macierzyństwa i wielodzietności, zmagające się z długotrwałą lub ciężką chorobą i niepełnosprawnością, doświadczające bezrobocia oraz bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego. Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższy wykres.

Wykres 14. Powody przyznawania pomocy społecznej w gminie w latach 2022-2024 (liczba osób w rodzinach)

Źródło danych: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sokolnikach.

W latach 2022-2024 stale zmniejszała się liczba osób w rodzinach objętych świadczeniami pomocy społecznej w związku z potrzebą ochrony macierzyństwa i wielodzietności (z 101 w 2022 r. do 41 w 2024 r.), długotrwałą lub ciężką chorobą (z 80 w 2022 r. do 51 w 2024 r.) i bezrobocia (z 50 w 2022 r. do 34 w 2024 r.). Jednocześnie po wzroście w 2023 r., w 2024 r. spadła liczba beneficjentów wsparcia dotkniętych ubóstwem (56 w 2022 r., 60 w 2023 r., 51 w 2024 r.), mających trudności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego (51 w 2022 r., 53 w 2023 r., 41 w 2024 r.), zmagających się z niepełnosprawnością (53 w 2022 r., 57 w 2023 r., 35 w 2024 r.) i alkoholizmem (7 w 2022 r., 10 w 2023 r., 3 w 2024 r.).

Świadczenia pomocy społecznej udzielane przez GOPS mają głównie charakter pieniężny, niepieniężny i usługowy. Dane szczegółowe w tym zakresie za lata 2022-2024 przedstawia poniższa tabela.

Tabela 3. Formy świadczeń pomocy społecznej udzielonych w gminie przez GOPS w latach 2022-2024

formy świadczeń		liczba osób, którym przyznano świadczenie			kwota świadczeń (w zł)		
		2022 r.	2023 r.	2024 r.	2022 r.	2023 r.	2024 r.
pieniężne	zasiłek stały	17	12	12	121.025	94.474	114.203
	zasiłek okresowy	9	9	13	20.963	23.032	22.436
	zasiłek celowy	48	44	35	27.800	23.038	27.566
niepieniężne	posiłek	51	46	49	24.223	23.242	17.911
	schronienie	0	4	2	0	9.855	10.800
	ubranie	0	0	0	0	0	0
	sprawienie pogrzebu	0	0	0	0	0	0
	odpłatność gminy za pobyt w domu pomocy społecznej	3	4	3	121.448	160.575	175.229
usługi	usługi opiekuńcze	17	19	17	151.189	172.739	208.915
	specjalistyczne usługi opiekuńcze	0	0	0	0	0	0
	specjalistyczne usługi dla osób z zaburzeniami psychicznymi	0	0	0	0	0	0
	poradnictwo specjalistyczne	2*	1*	0*	X	X	X
	praca socjalna	34*	38*	41*	X	X	X
	interwencja kryzysowa	0*	0*	0*	X	X	X
	kontrakt socjalny	0	0	0	X	X	X
	projekt socjalny	0	0	0	X	X	X

*liczba rodzin

Źródło danych: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sokolnikach.

Spośród świadczeń pieniężnych najczęściej udzielaną formą pomocy w latach 2022-2024 był zasiłek celowy. Jest on przyznawany na zaspokojenie niezbędnej potrzeby bytowej, a w szczególności na pokrycie części lub całości kosztów zakupu żywności, leków i leczenia, opału, odzieży, obuwia, niezbędnych przedmiotów użytku domowego, drobnych remontów i napraw w mieszkaniu, dopłat za gaz, energię, wodę i czynsz, a także kosztów pogrzebu. W latach 2022-2024 liczba osób objętych zasiłkiem celowym stale spadała (z 48 w 2022 r. do 35 w 2024 r.).

Dominujący rodzaj pomocy niepieniężnej stanowił z kolei posiłek, który był wsparciem udzielanym głównie dzieciom w ramach wieloletniego rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu”. Głównym założeniem Programu w edycji

na lata 2024-2027 jest zapewnienie pomocy zarówno dzieciom, które wychowują się w rodzinach znajdujących się w trudnej sytuacji, jak i osobom starszym, z niepełnosprawnościami oraz o niskich dochodach. W latach 2022-2024 liczba osób objętych posiłkiem ulegała nieznacznym wahaniom (51 w 2022 , 46 w 2023 r., 49 w 2024 r.).

Wśród form pomocy niepieniężnej istotne znaczenie miało kierowanie mieszkańców gminy wymagających całodobowej opieki do domów pomocy społecznej. W latach 2022-2024 ich liczba była zbliżona (3 w 2022 r., 4 w 2023 r., 3 w 2024 r.).

Wśród usług kluczową rolę odgrywała praca socjalna mająca na celu pomoc osobom i rodzinom we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie poprzez pełnienie odpowiednich ról społecznych i tworzenie warunków sprzyjających temu celowi. W latach 2022-2024 liczba rodzin objętych pracą socjalną stale rosła (z 34 w 2022 r. do 41 w 2024 r.).

W latach 2022-2024 istotną formą wsparcia mieszkańców gminy były również usługi opiekuńcze. Liczba osób nimi objętych była podobna (17 w 2022 r., 19 w 2023 r., 17 w 2024 r.).

Mieszkańcy gminy, którzy z uwagi na trudną sytuację materialną nie byli w stanie pokryć kosztów związanych z utrzymaniem mieszkania, otrzymywali, po spełnieniu określonych warunków, dodatki mieszkaniowe i dodatki energetyczne. Dodatkowo w latach 2022-2023, w ramach tarczy antyinflacyjnej, wypłacano dodatek osłonowy dla gospodarstw domowych mających szczególne problemy w związku ze znaczącym wzrostem cen towarów i usług, zwłaszcza cen energii elektrycznej i paliw oraz inne ustawowe dodatki.

4. WSPARCIE RODZINY W WYPEŁNIANIU FUNKCJI OPIEKUŃCZO-WYCHOWAWCZYCH

Realizując zadania z zakresu wspierania rodziny i rozwoju pieczy zastępczej, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sokolnikach zapewniał pomoc asystenta rodziny dla rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz w imieniu gminy ponosił odpłatność z pobyt dzieci z gminy w pieczy zastępczej. W 2022 r. pod opieką asystenta pozostawało 12 rodzin, a w latach 2023-2024 po 8 rodzin. Z kolei odpłatność za pobyt w pieczy zastępczej ponoszono za odpowiednio 3, 3 i 2 dzieci z gminy.

Dane szczegółowe na temat rodzin objętych wsparciem przez asystenta rodziny oraz dzieci z gminy w pieczy zastępczej przedstawia poniższa tabela.

Tabela 4. Rodziny objęte wsparciem asystenta rodziny oraz dzieci z gminy w pieczy zastępczej w latach 2022-2024

dzieci w pieczy zastępczej	2022 r.	2023 r.	2024 r.
liczba asystentów rodziny	1	1	1
liczba rodzin objętych wsparciem przez asystenta rodziny	12	8	8
liczba dzieci przebywających w pieczy zastępczej ogółem	3	3	2
w tym: liczba dzieci w rodzinie zastępczej	2	2	2
liczba dzieci w placówkach opiekuńczo-wychowawczych	1	1	0
odpłatność gminy za pobyt dzieci w pieczy zastępczej (w zł)	34.536	32.341	10.271

Źródło danych: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sokolnikach.

W latach 2022-2023 GOPS prowadził także sprawy świadczeń wychowawczych. W 2022 r. (do maja) wypłacono świadczenia dla 900 dzieci z 567 rodzin, a w 2023 r. dla 2 dzieci z 1 rodziny na podstawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego.

W latach 2022-2024 Ośrodek zajmował się także przyznawaniem świadczeń rodzinnych, których ogólna liczba stale zmniejszała się (z 5.981 w 2022 r. do 4.680 w 2024 r.), podobnie jak liczba wypłaconych zasiłków rodzinnych i dodatków do zasiłków (z 4.464 w 2022 r. do 3.084 w 2024 r.). Uwagę zwraca stały wzrost liczby przyznanych zasiłków pielęgnacyjnych (z 1.073 w 2022 r. do 1.131 w 2024 r.) i świadczeń pielęgnacyjnych (z 243 w 2022 r. do 295 w 2024 r.).

Dane szczegółowe na temat przyznanych w gminie świadczeń rodzinnych przedstawia poniższa tabela.

Tabela 5. Świadczenia rodzinne przyznane w gminie w latach 2022-2024

	2022 r.	2023 r.	2024 r.
zasiłki rodzinne i dodatki do zasiłków rodzinnych			
liczba świadczeń	4.464	4.067	3.084
zasiłek pielęgnacyjny			
liczba świadczeń	1.073	1.105	1.131
świadczenia pielęgnacyjne			
liczba świadczeń	243	291	295
nowe świadczenia pielęgnacyjne			
liczba świadczeń	X	X	63

specjalny zasiłek opiekuńczy			
liczba świadczeń	28	47	41
jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka			
liczba świadczeń	37	24	17
świadczenie rodzicielskie			
liczba świadczeń	136	117	49
ogółem			
liczba świadczeń	5.981	5.651	4.680

Źródło danych: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sokolnikach.

W latach 2023-2024 Ośrodek przyznał po 1 jednorazowym świadczeniu z tytułu urodzenia dziecka, u którego zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą jego życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu. Świadczenie to przyznawane jest w oparciu o art. 10 ustawy z dnia 4 listopada 2016 roku o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za życiem”, wynosi 4.000 zł i jest finansowane z dotacji celowej z budżetu państwa.

Kolejną formę pomocy udzielanej przez GOPS stanowiły świadczenia z funduszu alimentacyjnego, które służą wsparciu osób znajdujących się w trudnej sytuacji materialnej w przypadku bezskuteczności egzekucji zasądzonych świadczeń alimentacyjnych. W latach 2022-2024 liczba rodzin, którym przyznano tę pomoc, była taka sama (po 9), a liczba wypłaconych świadczeń zmniejszała się z roku na rok (z 229 w 2022 r. do 205 w 2024 r.). Dane szczegółowe w tym zakresie przedstawia poniższa tabela.

Tabela 6. Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przyznane w gminie w latach 2021-2024

	2022 r.	2023 r.	2024 r.
liczba przyznanych świadczeń	229	216	205
liczba rodzin, którym przyznano świadczenie	9	9	9
łączna kwota wypłaconych świadczeń (w zł)	81.953	77.786	81.860

Źródło danych: Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sokolnikach.

W analizowanym okresie Ośrodek realizował również zadania z zakresu przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (domowej), świadcząc pracę socjalną wobec osób doznających przemocy i stosujących przemoc oraz będąc odpowiedzialnym za obsługę organizacyjno-techniczną Zespołu Interdyscyplinarnego. W latach

2022-2024 odbyło się odpowiednio 3, 13 i 6 posiedzeń Zespołu, a procedurę „Niebieskie Karty” wszczęto w odpowiednio 2, 7 i 2 rodzinach, liczących odpowiednio 7, 29 i 7 osób.

5. ANALIZA SWOT

Przeprowadzona na potrzeby niniejszego dokumentu analiza SWOT posłużyła identyfikacji mocnych i słabych stron lokalnego systemu wspierania rodziny oraz szans i zagrożeń, jakie przed nim stoją. Pozwoliła oszacować potencjał, jakim gmina dysponuje w tym obszarze oraz określić stopień, w jakim posiadane zasoby odpowiadają potrzebom i oczekiwaniom rodzin i dzieci mieszkających na jej terenie.

Tabela 7. Analiza SWOT

Mocne strony	Słabe strony
▪ zapewnianie wsparcia ze strony asystenta rodziny ▪ zapewnianie dostępu do porad prawnych, wsparcia terapeuty ds. uzależnień i psychologa w GOPS-ie ▪ dobra dostępność szkolnictwa podstawowego ▪ zapewnianie dostępu do kształcenia integracyjnego ▪ ciekawa oferta Gminnego Ośrodka Kultury, Sportu i Turystyki i jego filii oraz Biblioteki Publicznej ▪ dostosowana do potrzeb i oczekiwań dzieci i młodzieży oferta spędzania czasu wolnego ▪ działalność GKRPA, Zespołu interdyscyplinarnego, Punktu Konsultacyjnego, Punktu darmowych porad prawnych ▪ doświadczona kadra pracowników socjalnych i asystentów rodziny ▪ dobra znajomość środowiska lokalnego i potrzeb rodzin, w tym środowisk zagrożonych wykluczeniem społecznym.	▪ niewystarczający dostęp do opieki przedszkolnej w gminie ▪ brak w gminie żłobka ▪ nieodpowiednie zasoby mieszkań komunalnych, w tym socjalnych ▪ deficyt placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży ▪ niewystarczające środki finansowe na prowadzenie działań profilaktycznych w obszarze przeciwdziałania uzależnieniom i przemocy domowej ▪ brak w gminie grup wsparcia i lokali dla osób doznających przemocy domowej ▪ ograniczony dostęp do specjalistycznej opieki lekarskiej ▪ zbyt mała liczba pracowników socjalnych w stosunku do rodzin wymagających wsparcia ▪ niewystarczające warunki lokalowe i techniczne do prowadzenia pracy z rodziną ▪ ograniczone środki finansowe na realizację programów wsparcia ▪ słabo rozwinięty wolontariat

- wysoka motywacja i zaangażowanie pracowników w pomoc rodzinom
- liczne działania w środowisku lokalnym (działalność Zespołu ds. Integracji Lokalnej)
- stała współpraca instytucji gminnych (np. GOPS-u i szkół) z policją, służbą zdrowia, organizacjami pozarządowymi i parafiami wspierającymi rodziny
- dobra współpraca samorządu gminy z samorządem powiatu w zakresie pieczy zastępczej

Szanse	Zagrożenia
▪ wzrost świadomości społecznej na temat roli wsparcia rodziny ▪ możliwość pozyskiwania środków finansowych z funduszy zewnętrznych, m.in. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej ▪ rozwój współpracy międzysektorowej (pomoc społeczna, oświata, szkoły, służba zdrowia, policja, sektor pozarządowy) ▪ możliwość wprowadzenia programów profilaktycznych i edukacyjnych (np. szkoła dla rodziców, mediacje) ▪ wykorzystanie nowych technologii (np. e-usługi, kontakt online z rodziną) ▪ nowe standardy wprowadzone do pomocy społecznej ▪ współpraca w ramach lokalnych strategii rozwoju społecznego ▪ zwiększenie roli wolontariatu i aktywizacji społecznej rodzin	▪ migracja młodych rodzin i starzenie się populacji gminy ▪ kryzys funkcji rodziny i jej roli w życiu społecznym; rozpad więzi rodzinnych ▪ pogłębianie się problemów społecznych (ubóstwa, uzależnień, przemocy domowej); rosnąca liczba rodzin wymagających wsparcia ▪ niski poziom kompetencji cyfrowych części rodzin objętych pomocą ▪ coraz większa dostępność środków psychoaktywnych oraz rosnące zagrożenie uzależnieniami behawioralnymi i cyberprzemocą ▪ niestabilność finansowania zewnętrznego — zależność od projektów ▪ rosnące zagrożenie wypaleniem zawodowym przeciążonych zadaniami pracowników pomocy społecznej ▪ zbyt duża biurokracja w pomocy społecznej – mało czasu na pracę w środowisku ▪ roszczeniowa postawa odbiorców pomocy społecznej; brak zrozumienia i akceptacji społecznej dla działań GOPS-u ▪ niekorzystne zmiany w przepisach ograniczające możliwości wsparcia

6. PODMIOTY DZIAŁAJĄCE NA RZECZ RODZINY I DZIECKA

W gminie Sokolniki oraz w jej sąsiedztwie funkcjonują podmioty działające na rzecz rodziny i dziecka. Należą do nich m.in.: gminne placówki oświatowe, kulturalne i sportowo-rekreacyjne, gminne i ponadgminne placówki pomocy społecznej, podmioty świadczące poradnictwo specjalistyczne, wspierające rodziny dotknięte problemami uzależnień, przemocy i bezrobocia, podmioty lecznicze, policja, sąd rejonowy i działający przy nim kuratorzy sądowi, podmioty ekonomii społecznej, tym kluby sportowe. Dane szczegółowe na ich temat przedstawia poniższa tabela.

Tabela 8. Podmioty działające na rzecz rodziny i dziecka w gminie

nazwa i adres podmiotu	charakterystyka działania
Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sokolnikach , ul. Parkowa 6/3, 98-420 Sokolniki	Praca socjalna, świadczenia pieniężne, pomoc rzeczowa, usługi, pomoc w zakresie dożywiania, posiłki w szkole, wsparcie asystenta rodziny, pomoc materialna dla uczniów o charakterze socjalnym (stypendia), przyznawanie Karty Dużej Rodziny, działalność Zespołu ds. Integracji Lokalnej
Zespół Szkół im. Jana Pawła II w Sokolnikach , ul. Szkolna 1, 98-420 Sokolniki	Działalność edukacyjna, profilaktyczna i wychowawcza, realizacja szkolnych programów profilaktycznych, edukacyjnych, wychowawczych, zajęcia integracyjne, warsztaty, wsparcie pedagogiczne dla rodziców (konsultacje) i dzieci, organizowanie czasu wolnego (zajęcia pozalekcyjne, ferie, półkolonie).
Zespół Szkół w Walichnowach , Walichnowy, ul. Szkolna 28a, 98-420 Sokolniki	
Zespół Szkół w Starym Ochędzynie , Stary Ochędzyn 55, 98-420 Sokolniki	
Zespół Szkół w Pichlicach , Pichlice 1, 98-420 Sokolniki	
Szkoła Podstawowa Specjalna w Tyblach , Tyble 50a, 98-420 Sokolniki	
Gminny Ośrodek Kultury, Sportu i Turystyki w Sokolnikach , ul. Parkowa 1, 98-420 Sokolniki	Propagowanie działalności kulturalnej, sportowej i rekreacyjnej, zagospodarowanie czasu wolnego dzieci i młodzieży.
Gminna Biblioteka Publiczna w Sokolnikach , ul. Parkowa 1, 98-420 Sokolniki	Zaspokajanie potrzeb oświatowych, kulturalnych i informacyjnych mieszkańców, rozwijanie zainteresowań wśród dzieci i młodzieży oraz uczestniczenie w upowszechnianiu wiedzy i kultury na terenie gminy.
Świetlica Gminna w Sokolnikach , ul. Parkowa 1, 98-420 Sokolniki	Wsparcie dzienne dzieci i młodzieży, w tym organizowanie czasu wolnego.

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Sokolnikach , ul. Piłsudskiego 1, 98-420 Sokolniki	Profilaktyczna działalność informacyjna i edukacyjna w zakresie rozwiązywania problemów uzależnień, zapewnienie dostępu do specjalistycznych form wsparcia, wspieranie alternatywnych form spędzania czasu wolnego dla dzieci, młodzieży oraz dorosłych.
Punkt Konsultacyjny w Urzędzie Gminy w Sokolnikach , ul. Piłsudskiego 1, 98-420 Sokolniki	Udzielanie osobom i rodzinom porad i konsultacji związanych z uzależnieniem od alkoholu, narkotyków i innych środków psychoaktywnych.
Punkt darmowych porad prawnych w Sokolnikach , ul. Parkowa 1, 98-420 Sokolniki	Pomoc prawna na etapie przedsądowym dla osób wskazanych w ustawie, m.in. korzystających ze świadczeń pomocy społecznej, do 26. I powyżej 65. roku życia, zagrożonych lub poszkodowanych katastrofą bądź klęską żywiołową.
Zespół Interdyscyplinarny w Sokolnikach , ul. Parkowa 6/3, 98-420 Sokolniki	Integrowanie i koordynowanie działań wszystkich instytucji w zakresie rozwiązywania problemów przemocy w rodzinie, profilaktyczna działalność informacyjna i edukacyjna, wspieranie osób i rodzin dotkniętych problemem przemocy, prowadzenie procedury „Niebieskie Karty”.
Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Wieruszowie , ul. Waryńskiego 15, 98-400 Wieruszów	Zapewnienie pieczy zastępczej, organizowanie specjalistycznego poradnictwa, udzielanie schronienia, rozwiązywanie problemów wychowawczych, finansowanie turnusów rehabilitacyjnych.
Punkt Interwencji Kryzysowej w Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Wieruszowie , ul. Waryńskiego 15, 98-400 Wieruszów	Pomoc osobom doświadczającym przemocy, z problemami alkoholowymi, wychowawczymi, rodzinnymi, dotkniętym chorobą psychiczną: poradnictwo prawne, psychologiczne i pedagogiczne, pomoc socjalna.
Powiatowy Ośrodek Interwencji Kryzysowej w Słupi pod Kępem, Słupia pod Kępem , ul. Katowicka 10, 63-604 Baranów	Udzielanie wsparcia w sytuacji kryzysowej: schronienia, poradnictwo specjalistyczne, pomoc socjalna, pedagogiczna, grupy wsparcia.
Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Wieruszowie , ul. Waryńskiego 14, 98-400 Wieruszów	Udzielanie dzieciom i młodzieży pomocy psychologiczno-pedagogicznej, logopedycznej, pomocy w wyborze zawodu i kierunku kształcenia oraz udzielanie rodzicom i nauczycielom porad związanych z wychowywaniem i kształceniem dzieci i młodzieży.
Powiatowy Urząd Pracy w Wieruszowie , ul. Waryńskiego 15, 98-400 Wieruszów	Wspieranie rodzin dotkniętych bezrobociem w zakresie pośrednictwa pracy, poradnictwa zawodowego, prac interwencyjnych oraz szkoleń.
Komenda Powiatowa Policji w Wieruszowie , ul. Kuźnicka 28a, 98-400 Wieruszów	Zapewnienie bezpieczeństwa publicznego, działalność prewencyjna w rodzinach oraz wobec dysfunkcyjnych zachowań dzieci i młodzieży; przeciwdziałanie przestępczości i uzależnieniom.

Sąd Rejonowy w Wieluniu, Wydział Rodzinny i Nieletnich, Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej , Plac Jagielloński 1, 98-300 Wieluń	Orzekanie z zakresu prawa rodzinnego i opiekuńczego, wykonywanie zadań o charakterze wychowawczo-resocjalizacyjnym, diagnostycznym, profilaktycznym i kontrolnym związanym z wykonywaniem orzeczeń sądu.
Międzyszkolny Uczniowski Klub Sportowy „Junior” w Ochędzynie , Stary Ochędzyn 55, 98-420 Sokolniki	Wspieranie i upowszechnianie kultury fizycznej i sportu, działalność sportowa i wychowawcza, organizowanie pozalekcyjnego życia sportowego uczniów.
Uczniowski Klub Sportowy „Grom” w Sokolnikach , ul. Szkolna 1, 98-420 Sokolniki	Wspieranie i upowszechnianie kultury fizycznej i sportu, działalność sportowa i wychowawcza, organizowanie pozalekcyjnego życia sportowego uczniów.
Uczniowski Klub Sportowy „Piłkarz” Sokolniki , ul. Parkowa 1, 98-420 Sokolniki	Wspieranie i upowszechnianie kultury fizycznej i sportu, działalność sportowa i wychowawcza, organizowanie pozalekcyjnego życia sportowego uczniów.
Klub Sportowy Sokolniki w Sokolnikach , ul. Parkowa 1, 98-420 Sokolniki	Popularyzacja kultury fizycznej i sportu, organizowanie różnych form współzawodnictwa sportowego.
Ludowy Zespół Sportowy „Centra” Walichnowy , Walichnowy, ul. Szkolna 30, 98-420 Sokolniki	Popularyzacja kultury fizycznej i sportu, organizowanie różnych form współzawodnictwa sportowego.
Koło Gospodyń Wiejskich w Sokolnikach , ul. Parkowa 1, 98-420 Sokolniki	Wspieranie rozwoju przedsiębiorczości na wsi i aktywnie działalność na rzecz środowisk wiejskich
Koło Gospodyń Wiejskich w Gumnisku , Gumnisko 4, 98-420 Sokolniki	
Koło Gospodyń Wiejskich „Ochędzynianki od św. Anki” w Ochędzynie , Stary Ochędzyn 45a, 98-420 Sokolniki	
Koło Gospodyń Wiejskich „Pichliczanki” w Pichlicach , Pichlice 2, 98-420 Sokolniki	
Koło Gospodyń Wiejskich w Walichnowach , Walichnowy, ul. Aleja Wyzwolenia 8a, 98-420 Sokolniki	
Koło Gospodyń Wiejskich w Tyblach , Tyble 50, 98-420 Sokolniki	

Źródło danych: Urząd Gminy w Sokolnikach i Starostwo Powiatowe w Wieruszowie.

IV. CELE I ZADANIA

Celem głównym Gminnego Programu Wsparcia Rodziny Gminy Sokolniki na lata 2026-2028 jest *skuteczne wspieranie rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych*. Osiągnięcie tak sformułowanego celu wymaga wdrożenia wyznaczonych celów operacyjnych oraz zadań. Zostały one ujęte w przedstawionym poniżej w formie zestawień tabelarycznych harmonogramie, w którym uwzględniono również realizatorów poszczególnych zapisów, czas ich wdrożenia oraz wskaźniki monitoringowe.

Cel operacyjny 1. Wzmocnienie roli i funkcji rodziny, rozwijanie jej umiejętności opiekuńczo-wychowawczych, podnoszenie świadomości w zakresie planowania i funkcjonowania rodziny, pomoc w opiece i wychowaniu dziecka	
zadania	realizatorzy/partnerzy
1. Rozwijanie form pracy socjalnej z rodziną oraz kontynuowanie wsparcia ze strony asystenta rodziny	
wskaźniki monitoringowe	GOPS, Urząd Gminy
liczba osób objętych pracą socjalną liczba asystentów rodziny (i liczba rodzin objętych przez nich wsparciem)	
czas realizacji: 2026-2028	
2. Ustanawianie, w razie potrzeby, rodzin wspierających dla rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych i organizowanie dla nich szkoleń	
wskaźniki monitoringowe	GOPS, Urząd Gminy, organizacje pozarządowe
liczba rodzin wspierających (i liczba rodzin przez nie wspieranych)	
czas realizacji: 2026-2028	
3. Zapewnienie szerszego dostępu do poradnictwa specjalistycznego, konsultacji, treningu umiejętności wychowawczych, terapii rodzinnej i mediacji	
wskaźniki monitoringowe	Urząd Gminy, GOPS, GKRPA, Punkt Konsultacyjny, Punkt darmowych porad prawnych, placówki oświatowe oraz PCPR, PPP, organizacje pozarządowe
liczba rodzin objętych poradnictwem specjalistycznym	
czas realizacji: 2026-2028	
4. Tworzenie, w razie potrzeby, grup wsparcia dla rodzin, w tym samopomocowych dla osób samotnie wychowujących dzieci	
wskaźniki monitoringowe	GOPS, organizacje pozarządowe
liczba grup wsparcia (i liczba osób w nich uczestniczących)	
czas realizacji: 2026-2028	

zadania	realizatorzy/partnerzy
5. Wspieranie interdyscyplinarne rodzin oraz zapewnienie dostępu do szkoleń dla osób mających świadczyć wsparcie interdyscyplinarne	Urząd Gminy, GOPS, GKRPA, Punkt Konsultacyjny, Punkt darmowych porad prawnych, Zespół Interdyscyplinarny, PCPR, PPP, placówki oświatowe, podmioty lecznicze, Policja, Sąd Rejonowy, organizacje pozarządowe
wskaźniki monitoringowe	
liczba powołanych grup diagnostyczno-pomocowych	
liczba rodzin objętych wsparciem interdyscyplinarnym	
liczba szkoleń (i liczba osób w nich uczestniczących)	
czas realizacji: 2026-2028	
6. Podnoszenie jakości kształcenia i wsparcia w placówkach oświatowych, m.in. poprzez doskonalenie kadr nauczycielskich i pedagogów szkolnych oraz doposażenie szkół w niezbędny sprzęt i programy nauczania	Urząd Gminy, placówki oświatowe
wskaźniki monitoringowe	
liczba nauczycieli i pedagogów doskonalących kwalifikacje zawodowe	
liczba doposażonych placówek oświatowych	
czas realizacji: 2026-2028	
7. Organizowanie zajęć i spotkań profilaktyczno-wychowawczych i edukacyjnych oraz opracowywanie i realizowanie programów w tym zakresie	GOPS, GKRPA, placówki oświatowe i kulturalne, placówki wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży, Policja
wskaźniki monitoringowe	
liczba zajęć i spotkań (i liczba osób w nich uczestniczących)	
liczba programów (i liczba osób nimi objętych)	
czas realizacji: 2026-2028	
8. Zwiększenie w gminie dostępu do opieki nad dziećmi do lat 3. oraz opieki przedszkolnej.	Urząd Gminy, placówki opieki nad dziećmi do lat 3., placówki przedszkolne, podmioty gospodarcze
wskaźniki monitoringowe	
liczba dzieci do lat 3 objętych opieką	
liczba dzieci objętych opieką przedszkolną	
czas realizacji: 2026-2028	
9. Wyrównywanie szans edukacyjnych dzieci i młodzieży, m.in. poprzez zwiększenie dostępności zajęć wyrównawczych, udzielanie pomocy w nauce (np. przez wolontariuszy), przyznawanie pomocy materialnej o charakterze socjalnym (stypendia, zasiłki szkolne)	Urząd Gminy, GOPS, placówki oświatowe i kulturalne, jednostki sportowo-rekreacyjne, placówki wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży, wolontariusze
wskaźniki monitoringowe	
liczba przyznanych świadczeń	
liczba osób objętych pomocą stypendialną i zasiłkami szkolnymi	
czas realizacji: 2026-2028	
10. Zapewnienie dostępu do kształcenia dla dzieci z niepełnosprawnością poprzez tworzenie grup i klas integracyjnych, prowadzenie nauczania indywidualnego, likwidowanie barier architektonicznych, zapewnienie transportu i opieki w czasie przewozu do szkoły	Urząd Gminy, GOPS, placówki oświatowe, PCPR

wskaźniki monitoringowe	
liczba grup i klas integracyjnych (oraz liczba osób do nich uczęszczających)	
liczba uczniów objętych nauczaniem indywidualnym	
liczba zlikwidowanych barier architektonicznych	
liczba dzieci dowożonych do szkół	
czas realizacji: 2026-2028	
11. Wzbogacanie oferty zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych	Urząd Gminy, GOPS, GKRPA, placówki oświatowe i kulturalne, jednostki sportowo-rekreacyjne, placówki wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży, organizacje pozarządowe
wskaźniki monitoringowe	
liczba organizowanych zajęć pozalekcyjnych i pozaszkolnych (oraz liczba osób nimi objętych)	
czas realizacji: 2026-2028	
12. Rozwijanie sieci i oferty placówek wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży	Urząd Gminy, placówki wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży, organizacje pozarządowe.
wskaźniki monitoringowe	
liczba placówek (oraz liczba dzieci z nich korzystających)	
czas realizacji: 2026-2028	
13. Rozwijanie infrastruktury umożliwiającej dzieciom i młodzieży spędzanie czasu wolnego (w tym sportowo-rekreacyjnej) i zwiększenie jej bezpłatnej dostępności	Urząd Gminy, jednostki organizacyjne gminy
wskaźniki monitoringowe	
liczba nowych obiektów umożliwiających spędzanie czasu wolnego (oraz liczba osób z nich korzystających)	
czas realizacji: 2026-2028	
14. Upowszechnianie wolontariatu wśród dzieci i młodzieży	Urząd Gminy, jednostki organizacyjne gminy, wolontariusze
wskaźniki monitoringowe	
liczba wolontariuszy	
czas realizacji: 2026-2028	
15. Opracowywanie i realizowanie środowiskowych programów i projektów na rzecz rodzin, w tym współfinansowanych z funduszy zewnętrznych, np. z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej	jednostki organizacyjne gminy, w tym GOPS i placówki oświatowe i kulturalne, placówki wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży, oraz organizacje pozarządowe
wskaźniki monitoringowe	
liczba programów i projektów (i liczba osób nimi objętych)	
czas realizacji: 2026-2028	
16. Zintegrowanie podejmowanych działań poprzez stałą współpracę podmiotów działających na rzecz rodziny	jednostki organizacyjne gminy, w tym GOPS, GKRPA, Punkt Konsultacyjny, Punkt darmowych porad prawnych, placówki oświatowe, kulturalne, jednostki sportowo-rekreacyjne, PCPR, PPP, podmioty lecznicze, Policja, Sąd Rejonowy, organizacje pozarządowe, kościoły
wskaźniki monitoringowe	
liczba podmiotów współpracujących na rzecz rodziny	
czas realizacji: 2026-2028	

Cel operacyjny 2. Pomoc w integracji rodziny oraz przeciwdziałanie jej marginalizacji i degradacji społecznej	
zadania	realizatorzy/partnerzy
1. Integrowanie rodzin i wzmacnianie więzi rodzinnych, m.in. poprzez organizowanie środowiskowych imprez integracyjnych	Urząd Gminy, GOPS, placówki oświatowe i kulturalne, jednostki sportowo-rekreacyjne, placówki wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży, organizacje pozarządowe
wskaźniki monitoringowe	
liczba imprez (i liczba osób w nich uczestniczących)	
czas realizacji: 2026-2028	
2. Udzielanie pomocy materialnej i rzeczowej rodzinom ubogim, promowanie wśród rodzin zagrożonych utratą bezpieczeństwa socjalnego aktywnych postaw i samopomocy, organizowanie akcji charytatywnych	GOPS, Urząd Gminy, placówki oświatowe, Powiatowy Urząd Pracy, podmioty ekonomii społecznej
wskaźniki monitoringowe	
liczba udzielonych świadczeń (i liczba osób nimi objętych)	
liczba akcji charytatywnych i promocyjnych	
czas realizacji: 2026-2028	
3. Rozwijanie w gminie mieszkalnictwa komunalnego, w tym socjalnego i wspomaganego	
wskaźniki monitoringowe	Urząd Gminy
liczba mieszkań komunalnych, w tym socjalnych i wspomaganych	
czas realizacji: 2026-2028	
4. Upowszechnianie wśród rodzin dotkniętych bezrobociem ofert pracy, informacji o wolnych miejscach pracy, usługach poradnictwa zawodowego, szkoleniach, przygotowaniu zawodowym dorosłych, stażach i zatrudnieniu socjalnym	Urząd Gminy, GOPS, Powiatowy Urząd Pracy, podmioty ekonomii społecznej
wskaźniki monitoringowe	
liczba osób bezrobotnych w gminie	
liczba osób objętych różnymi formami wsparcia	
czas realizacji: 2026-2028	
5. Udzielanie wsparcia dzieciom z rodzin ubogich, m.in. organizowanie dożywiania w szkołach, wypoczynku letniego i zimowego, wyposażenie w podręczniki i pomoce szkolne oraz odzież, zapewnienie dostępu do alternatywnych form spędzania czasu wolnego	GOPS, Urząd Gminy, placówki oświatowe, kulturalne, jednostki sportowo-rekreacyjne, placówki wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży, organizacje pozarządowe
wskaźniki monitoringowe	
liczba dzieci z rodzin ubogich objętych wsparciem	
czas realizacji: 2026-2028	
6. Zwiększenie dostępności wsparcia dla rodzin z dziećmi dotkniętymi niepełnosprawnością, w tym w formie poradnictwa i rehabilitacji	GOPS, Urząd Gminy, Punkt Konsultacyjny, Punkt darmowych porad prawnych, PCPR, PPP, podmioty świadczące usługi rehabilitacyjne, organizacje pozarządowe
wskaźniki monitoringowe	
liczba rodzin objętych poradnictwem	
liczba osób objętych rehabilitacją	
czas realizacji: 2026-2028	

zadania	realizatorzy/partnerzy
7. Promowanie zdrowego stylu życia, prowadzenie profilaktyki zdrowotnej, zabezpieczanie świadczeń z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej i zwiększenie dostępności wsparcia specjalistycznego	Urząd Gminy, GOPS, GKRPA, podmioty lecznicze, placówki oświatowe i kulturalne, jednostki sportowo-rekreacyjne, placówki wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży, organizacje pozarządowe
wskaźniki monitoringowe	
liczba przedsięwzięć z zakresu promocji zdrowia i profilaktyki zdrowotnej (i liczba programów zdrowotnych)	
liczba osób objętych świadczeniami zdrowotnymi	
czas realizacji: 2026-2028	
8. Monitorowanie rodzin zagrożonych i dotkniętych problemami uzależnień i przemocy domowej oraz podejmowanie działań zgodnie z uchwalonymi programami w tym zakresie	Urząd Gminy, GOPS, Punkt Konsultacyjny, Punkt darmowych porad prawnych, Zespół Interdyscyplinarny, placówki oświatowe, placówki wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży, PCPR, ośrodki wsparcia, ośrodki interwencji kryzysowej, placówki leczenia uzależnień, specjaliści, grupy samopomocowe, Prokuratura Rejonowa, Sąd Rejonowy, Policja, organizacje pozarządowe
wskaźniki monitoringowe	
liczba rodzin objętych monitoringiem	
liczba rodzin dotkniętych problemami uzależnień i przemocy domowej	
liczba osób objętych wsparciem z powodu uzależnień i przemocy domowej	
czas realizacji: 2026-2028	
9. Prowadzenie działań profilaktyczno-informacyjnych i edukacyjnych z zakresu zapobiegania przestępczości	Urząd Gminy, Policja, placówki oświatowe i kulturalne, placówki wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży, organizacje pozarządowe
wskaźniki monitoringowe	
liczba przedsięwzięć profilaktyczno-informacyjnych i edukacyjnych	
czas realizacji: 2026-2028	
10. Patrolowanie i wizytowanie miejsc publicznych, poprawianie bezpieczeństwa na drodze, m.in. poprzez remont dróg gminnych, budowę przejść dla pieszych, oświetlenia i miejsc parkingowych	Urząd Gminy, Policja
wskaźniki monitoringowe	
stopień poczucia bezpieczeństwa mieszkańców	
liczba zrealizowanych inwestycji w celu poprawy bezpieczeństwa na drodze	
czas realizacji: 2026-2028	

Cel operacyjny 3.	
Dążenie do reintegracji rodziny	
zadania	realizatorzy/partnerzy
1. Współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinnej lub instytucjonalnej formie pieczy zastępczej	
wskaźniki monitoringowe	GOPS, PCPR
liczba dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej	
wysokość środków na pokrycie kosztów pobytu dzieci z gminy w pieczy zastępczej	
czas realizacji: 2026-2028	
2. Podejmowanie współpracy z rodziną biologiczną w zakresie opracowania planu pracy zbieżnego z planem pomocy dziecku umieszczonemu w pieczy zastępczej	
	GOPS, PCPR, koordynatorzy pieczy zastępczej i całodobowe placówki opiekuńczo-wychowawcze
wskaźniki monitoringowe	
liczba opracowanych planów pracy	
liczba dzieci powracających do rodzin biologicznych	
czas realizacji: 2026-2028	
3. Podejmowanie współpracy z podmiotami działającymi na rzecz powrotu dziecka z pieczy zastępczej do rodziny biologicznej	
	GOPS, PCPR, koordynatorzy pieczy zastępczej i całodobowe placówki opiekuńczo-wychowawcze
wskaźniki monitoringowe	
liczba podmiotów współpracujących na rzecz powrotu dziecka do rodziny biologicznej	
czas realizacji: 2026-2028	

V. ODBIORCY PROGRAMU

Odbiorcami Gminnego Programu Wspierania Rodziny Gminy Sokolniki na lata 2026-2028 będą mieszkańcy gminy, w tym:

- rodziny mające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych,
- rodziny niewydolne wychowawczo, wykazujące bezradność w prowadzeniu gospodarstwa domowego i niezaradne życiowo,
- rodziny żyjące w ubóstwie, w tym dotknięte bezrobociem, oraz pochodzące z nich dzieci,
- rodzice samotnie wychowujący dzieci,
- osoby i rodziny dotknięte problemami uzależnień,
- osoby doznające przemocy domowej i stosujące przemoc domową,
- dzieci i młodzież zagrożona demoralizacją i niedostosowaniem społecznym,
- dzieci do lat 3. i w wieku przedszkolnym,
- dzieci i młodzież z niepełnosprawnością,
- dzieci i młodzież wychowująca się w ramach rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej,
- dzieci i młodzież opuszczająca rodzinne i instytucjonalne formy pieczy zastępczej,
- rodzice zastępczy,
- kadra podmiotów, w tym instytucji i podmiotów ekonomii społecznej, zajmujących się udzielaniem wsparcia rodzinom, dzieciom i młodzieży.

VI. PRZEWIDYWANE EFEKTY REALIZACJI PROGRAMU

Zakłada się, że realizacja zadań wyznaczonych w Gminnym Programie Wspierania Rodziny Gminy Sokolniki na lata 2026-2028 przyczyni się do rozwoju lokalnego systemu wspierania rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych poprzez m.in.:

- zwiększenie poziomu wiedzy w zakresie właściwego wypełniania ról rodzicielskich,
- podniesienie jakości wsparcia udzielanego rodzicom mającym trudności opiekuńczo-wychowawcze, rodzicom samotnych i wychowującym dzieci z niepełnosprawnością,

- zwiększenie dostępu do opieki nad dziećmi do lat 3. oraz do opieki przedszkolnej,
- podwyższenie szans edukacyjnych dla uczniów uzdolnionych i dzieci mających problemy w nauce,
- wzbogacenie oferty spędzania czasu wolnego oraz zwiększenie liczby dzieci i młodzieży z niej korzystających,
- aktywizację zawodową i usamodzielnienie części dotychczasowych beneficjentów systemu pomocy społecznej,
- poprawę warunków ekonomicznych osób zagrożonych utratą bezpieczeństwa socjalnego,
- ułatwienie dostępu do mieszkań dla osób o niskim statusie materialnym,
- podniesienie poziomu świadomości mieszkańców w zakresie profilaktyki zdrowia, uzależnień, przemocy domowej i zdrowego trybu życia,
- zwiększenie dostępności opieki zdrowotnej, w tym specjalistycznej,
- skuteczniejsze wsparcie osób uzależnionych, współuzależnionych oraz dotkniętych przemocą w rodzinie,
- podniesienie poziomu bezpieczeństwa publicznego, m.in. ograniczenie przestępczości, w tym wśród młodocianych,
- podniesienie kwalifikacji i wzrost kompetencji osób pracujących z rodziną i dzieckiem oraz zajmujących się udzielaniem im wsparcia.

VII. FINANSOWANIE PROGRAMU

Realizacja Gminnego Programu Wspierania Rodziny Gminy Sokolniki na lata 2026-2028 będzie finansowana:

- z budżetu gminy,
- ze środków samorządu powiatowego,
- z dotacji z budżetu państwa na realizację zadań własnych gminy,
- z dotacji z budżetu państwa na realizację zadań zleconych gminie,
- z programów rządowych z zakresu wspierania rodziny,
- z funduszy zewnętrznych, w tym z funduszy strukturalnych Unii Europejskiej,
- ze środków pozyskanych z innych źródeł.

Na realizację Programu w 2026 r. przewidziano w budżecie m.in. następujące środki finansowe:

- Rozdział 85504 – Wspieranie rodziny: 68.120 zł;
- Rozdział 85508 – Rodziny zastępcze: 20.000 zł.

Wysokość środków finansowych na realizację Programu w latach 2027-2028 zostanie ujęta w przyjmowanej corocznie uchwale budżetowej Rady Gminy.

VIII. WDRAŻANIE, MONITOROWANIE I EWALUACJA PROGRAMU

Koordynatorem realizacji Gminnego Programu Wspierania Rodziny Gminy Sokolniki na lata 2026-2028 będzie Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Sokolnikach. Sformułowane w dokumencie zadania będą wdrażane przez wyznaczonych realizatorów oraz partnerów w realizacji.

Skuteczność wdrożenia Programu będzie m.in. zależała od posiadanych i pozyskanych środków finansowych na opracowanie i realizację projektów, które będą zgodne z przyjętymi w nim zadaniami (poniżej przedstawiono propozycję projektu przygotowanego w trakcie prac nad programem).

Projekt 1.

nazwa projektu	Rodzina w akcji – razem dla dzieci i młodzieży
wnioskodawca projektu	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Sokolnikach
partnerzy w realizacji projektu	▪ Gminny Ośrodek Kultury, Sportu i Turystyki w Sokolnikach ▪ Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Wieruszowie ▪ jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej z terenu gminy ▪ Rada Rodziców ▪ wolontariusze
cele projektu	▪ wzmocnienie więzi rodzinnych ▪ rozwój kompetencji wychowawczych rodziców ▪ kształtowanie umiejętności emocjonalno-społecznych dzieci i młodzieży
beneficjenci projektu	▪ dzieci i młodzież szkolna ▪ rodzice i opiekunowie ▪ nauczyciele i wychowawcy ▪ społeczność lokalna

Monitoring Programu, polegający na zbieraniu i analizowaniu informacji na temat realizowanych bądź zrealizowanych już zadań, będzie prowadzony corocznie. Gromadzone dane z jednej strony pozwolą zidentyfikować i rozwiązać problemy, które pojawią się w trakcie wdrażania dokumentu, oraz stwierdzić, z myślą o podjęciu działań korygujących, czy realizacja wyznaczonych zadań

zmierza w słusznym kierunku, z drugiej natomiast umożliwią po zakończeniu realizacji Programu przeprowadzenie jego ewaluacji, czyli ustalenie rzeczywistych rezultatów wdrożenia zadań – czy uzyskane efekty są zgodne z przyjętymi wcześniej zamierzeniami i na co miały wpływ.

Do oceny wdrożenia sformułowanych w Programie zadań zostaną wykorzystane wyznaczone w dokumencie wskaźniki monitoringowe.

W terminie do 31 marca każdego roku Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej przedstawi Radzie Gminy informację z realizacji Programu, zawartą w rocznym sprawozdaniu z realizacji zadań z zakresu wspierania rodziny. Informacja zostanie sporządzona na podstawie danych uzyskanych od podmiotów biorących udział w realizacji Programu.

SPIS TABEL I WYKRESÓW

Tabele:

Tabela 1. Zasoby placówek oświatowych w gminie.....	8
Tabela 2. Typy rodzin objętych pomocą społeczną w gminie w latach 2022-2024	20
Tabela 3. Formy świadczeń pomocy społecznej udzielonych w gminie przez GOPS w latach 2022-2024	22
Tabela 4. Rodziny objęte wsparciem asystenta rodziny oraz dzieci z gminy w pieczy zastępczej w latach 2022-2024.....	24
Tabela 5. Świadczenia rodzinne przyznane w gminie w latach 2022-2024.....	24
Tabela 6. Świadczenia z funduszu alimentacyjnego przyznane w gminie w latach 2021-2024.....	25
Tabela 7. Analiza SWOT	26
Tabela 8. Podmioty działające na rzecz rodziny i dziecka w gminie	28

Wykresy:

Wykres 1. Warunki życia w gminie	11
Wykres 2. Problemy najczęściej dotyczące mieszkańców gminy	12
Wykres 3. Grupy zagrożone wykluczeniem społecznym w gminie	13
Wykres 4. Przyczyny bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych oraz w prowadzeniu gospodarstwa domowego w gminie	14
Wykres 5. Jakie działania poprawiłyby sytuację rodzin niewydolnych wychowawczo w gminie?	14
Wykres 6. Na jakie negatywne zjawiska społeczne najbardziej narażone są dzieci i młodzież z gminy?	15
Wykres 7. Problemy występujące w rodzinie, które są najczęstszymi przyczynami negatywnych zjawisk społecznych wśród dzieci i młodzieży z gminy	16
Wykres 8. Problemy występujące w środowisku lokalnym, które są najczęstszymi przyczynami negatywnych zjawisk społecznych wśród dzieci i młodzieży z gminy	16
Wykres 9. Działania mogące być odpowiedzią na problemy, z którymi zmagają się dzieci i młodzież w gminie.....	17
Wykres 10. Osoby w gminie, którym w latach 2022-2024 udzielono pomocy i wsparcia	18

Wykres 11. Rodziny w gminie, którym w latach 2022-2024 przyznano świadczenie.....	18
Wykres 12. Rodziny w gminie, którym w latach 2022-2024 przyznano świadczenie pieniężne.....	19
Wykres 13. Rodziny w gminie, którym w latach 2022-2024 przyznano świadczenie niepieniężne.....	19
Wykres 14. Powody przyznawania pomocy społecznej w gminie w latach 2022-2024 (liczba osób w rodzinach)	21

KIEROWNIK
Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej
w Sokolnikach
mgr Ewa Szandala